

**SÖKANDE**

Frentab Återvinning Aktiebolag, 556498-1487
Box 26
134 21 Gustavsberg

Ombud: Advokat Mats Björk
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet i Nacka kommun

AnläggningsID: 70934
Avrinningsområde: 003
Koordinater (SWEREF99 TM): N 6583513/ E 69023

DOMSLUT**Specifik miljöbedömning**

Se Mark- och miljödomstolens vid Nacka tingsrätt dom den 18 december 2019 i mål nr M 5291-18.

Tillstånd*Miljöfarlig verksamhet*

Mark- och miljödomstolen ger Frentab Återvinning Aktiebolag tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och täktverksamhet vid Frentabs anläggning i Kovik på fastigheterna Velamsund 1:1 och Bölan 1:1 i Nacka kommun och inom verksamhetsområde enligt exploateringsplan, bilaga 1, avseende

1. mottagning, lagring och återvinning av massor som medför ringa föroreningsrisk (massor som uppfyller Naturvårdsverkets generella riktvärden

för känslig markanvändning eller inerta massor enligt förordning [2001:512])
till en mängd av högst 400 000 ton/år,

2. mottagning, lagring och återvinning av bitumenbaserad asfalt (lågt innehåll av PAH) till en mängd av högst 100 000 ton/år, trä till en mängd av högst 10 000 ton/år och djurspillning till en mängd av högst 2 500 ton/år,
3. mottagning och mellanlagring av farligt avfall till en mängd av högst 50 ton/år,
4. användning av högst 2 100 000 ton avfall i form av massor m.m., som medför ringa föroreningsrisk (enligt ovan angiven definition), inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling enligt specifikation i bilaga 2,
5. mottagning, krossning, lagring av entreprenadberg till en mängd av högst 400 000 ton per år,
6. uttag av berg till en mängd av högst 400 000 ton/år, dock med avdrag för den mängd entreprenadberg som tas in till anläggningen samt
7. uttag av berg till en mängd av högst 3 750 000 ton under 15 års tid,

allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökningshandlingarna och i övrigt i målen.

Den årliga hanteringen av avfall respektive uttaget av berg enligt 1-3 och 5-7 ovan får sammantaget inte få överskrida 400 000 ton.

Hanterad mängd avfall enligt 4 ovan får inte överstiga vad som krävs för att efterbehandla bergtäkten och uppföra planerad bullervall.

Vattenverksamhet

Mark- och miljödomstolen ger Frentab Återvinning Aktiebolag tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till bortledning av grundvatten som samlats upp inom verksamhetsområdet och bortledning av ytvatten från Koviksträsk, det senare till en mängd av högst 30 m³/dygn, samt att få uppföra de anordningar som krävs härför, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökningshandlingarna och i övrigt i målen.

Villkor

Verksamhetens bedrivande

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad som har angetts i ansökningshandlingarna och i övrigt vad Frentab Återvinning Aktiebolag åtagit sig i målen.
2. Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar.
3. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området.
4. Uttag av berg får ske till lägsta nivån +10 m i RH 2000 inom brytningsområdet som är angiven i exploateringsplanen, bilaga 1.

Buller

5. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

50 dBA	Vardag	kl. 07.00–18.00
45 dBA	Lör-, sön- och helgdag	kl. 07.00–18.00
45 dBA	Kväll	kl. 18.00–22.00
40 dBA	Natt	kl. 22.00–07.00

Momentana ljud nattetid kl. 22.00–07.00 får, utomhus vid bostäder, inte överstiga 55 dBA.

Vid skutknackning ska ovan angivna värden sänkas med 5 dB(A).

Buller från verksamheten i Velamsunds naturreservat får inte överstiga följande värden.

Punkt för beräkning	Koordinater Sweref 99TM	L _{Aeq} 7-18 (dBA)	L _{Aeq} 6-7 (dBA)	L _{AFmax} 6-7 (dBA)
LM1	6 583 073,000 / 690 669,000	48	45	55
LM2	6 583 095,000 / 690 392,000	45	43	50
LM3	6 583 160,000 / 690 155,000	45	43	50
LM4	6 583 165,692 / 689 969,988	45	43	50
LM5	6 583 304,000 / 689 795,000	45	43	50
LM6	6 583 546,581 / 689 826,256	45	43	50
LM7	6 583 129,334 / 690 953,156	48	45	55

Läget av kontrollpunkterna framgår av bilaga 3.

Från och med den 1 januari 2025 får nämnda buller i kontrollpunkter på den stig som markerats i karta, bilaga 4, inte överstiga 40 dBA L_{Aeq} eller 50 dBA L_{Max} kl. 06.00–07.00.

Frentab Återvinning Aktiebolag ska till tillsynsmyndigheten senast den 31 oktober 2023 redovisa i vilka punkter som de föreslagna begränsningsvärdena ska kontrolleras.

Angivna ekvivalentvärden ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätning med beräkningar. Kontroll ska ske inom sex månader efter att verksamheten påbörjats och därefter så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer.

Arbetstider

6. Verksamheten får endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00. Borrning, sprängning, krossning och skutknackning får inte

bedrivs kl. 06.00-07.00 eller under vecka 27-30. Underhåll och service får ske under andra tider på dygnet än vad som angivits ovan samt under helger.

Transporter

7. Antalet rörelser med tunga transportfordon till och från Frentabs Återvinning Aktiebolags anläggning får inte överskrida 155 per dag. Transporter till och från bolagets anläggning får endast ske helgfria vardagar under dagtid (kl. 06-18).

Information och signal vid sprängning

8. Inför varje sprängningsarbete ska representanter för omgivande verksamheter och anläggningar som kan beröras av den aktuella sprängningen informeras. Inför varje sprängningsarbete ska närboende informeras t.ex. via utskick eller anslag.
9. Varje sprängning ska föregås av en varningssignal.

Damning

10. Damning från vägar, transporter och upplag ska begränsas. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning, åligger det Frentab Återvinning Aktiebolag att vidta åtgärder för att begränsa damningen.

Markvibrationer och luftstötsvågor

11. Markvibrationer - definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - orsakade av sprängning, får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 460 48 66.

Luftstötvåg till följd av sprängning - mätt genom frifältsmätning - får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 02 52 10.

Vid byggnaderna på PreZero Recycling AB:s verksamhetsområde får inte markvibrationer - definierade enligt ovan - orsakade av sprängning, överstiga 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 460 48 66.

Kemikalier och farligt avfall

12. Kemiska produkter, petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta invallade behållare på tät, hårdgjord yta. Invallningen ska rymma det största förvaringskärlens volym plus 10 procent av övriga kärlets volym. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd.
13. Tankning och parkering av arbetsfordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningsställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda arbetsfordon eller maskiner. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet.

Bortledning av vatten m.m.

14. Vatten som avleds från verksamhetsområdet ska genomgå partikel- och oljeavskiljning samt kväverening. Vatten som avleds till recipienten ska kontrolleras med avseende på suspenderade material och föroreningsinnehåll.
15. Bortledning av grundvatten får ske ned till + 8 m i RH 2000. Kontroll av denna gräns ska ske i pumpgruppen eller pumpgrupperna för bortledningen.

Mottagning av avfallsmassor

16. Inkommande avfallsmassor ska provtas och analyseras regelbundet och i vart fall när den totala mängden inkommande massor uppgår till ca 8 000 ton räknat från föregående provtagning och analys. Provtagningen ska ske på slumpmässigt utvalda lass utan att leverantören förvarnas. Inkommande avfallsmassor

ska även provtas och analyseras vid misstanke om avvikelser från kvalitetskraven.

17. Frentab Återvinning Aktiebolag ska samråda med tillsynsmyndigheten angående detaljerade rutiner för mottagningskontroll och uppföljning samt hur dokumentation och kontroll av inkommande avfallsmassor ska ske.

Kontrollprogram

18. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Förslag till kontrollprogram ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan tillståndet tas i anspråk. Kontrollprogrammet ska därefter revideras vid behov av tillståndsinnehavaren på eget initiativ.

Ianspråktagande av tillstånd

19. Tillståndshavaren ska anmäla till tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk. Om verksamheten avbryts eller upphör före utgången av tillståndstiden enligt denna dom, ska anmälan om detta göras till tillsynsmyndigheten.

Ekonomisk säkerhet

20. Frentab Återvinning Aktiebolag ska ställa säkerhet för återställningsåtgärder med 3 400 000 kr. Säkerheten ska ställas innan tillståndet tas i anspråk och godkännas av tillståndsmyndigheten.

Efterbehandlingsplan

21. Frentab Återvinning Aktiebolag ska till tillsynsmyndigheten ge in ett förslag till slutlig efterbehandlingsplan senast tre år innan verksamheten avslutas. Efterbehandling ska ske enligt denna plan, såvida tillsynsmyndigheten inte bestämmer annat, och vara slutförd senast två år efter det att tillståndet till den del det avser brytning av berg löpt ut.

Kompensationsåtgärder

22. Frentab Återvinning Aktiebolag ska genomföra kompensationsåtgärder genom att placera ut död granved i det område som framgår av karta, bilaga 5. Åtgärderna ska vara slutförda senast två år efter det att tillståndet vunnit laga kraft. Frentab Återvinning Aktiebolag ska också, senast ett år efter det att tillståndet vunnit laga kraft, inkomma till tillsynsmyndigheten med ett åtgärdsförslag avseende ytterligare kompensationsåtgärder.

Grumling

23. Arbeten som kan medföra grumling i Koviksträsk ska genomföras i frusen mark och med is på sjön eller innanför bottengående, grumlingsbegränsande skärmar. Skärmarna ska vara i funktion till dess att grumlingen avtagit. I alternativet med skärmar får arbetena utföras endast under tiden från och med den 1 augusti och till och med den 1 april.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande följande.

- D1. Kontrollpunkter för buller på stig i bilaga 4 enligt villkor 5.
- D2. Efterbehandling enligt villkor 21.
- D3. Kompensationsåtgärder enligt villkor 22.
- D4. Åtgärder för att förebygga skada på naturmiljön med anledning av sänkta grundvattennivåer.
- D5. Åtgärder avseende mottagningskontroll och dokumentation av inkommande avfallsmassor enligt villkor 17.

Uppskjutna frågor

Mark- och miljödomstolen skjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en prövotid upp fastställande av slutliga villkor för användning och utsläpp av vatten (U1 och U2).

Utredningar under prøvotid

Mark- och miljödomstolen ålägger Frentab Återvinning Aktiebolag att under prøvotiden genomföra följande.

- U1. Frentab Återvinning Aktiebolag ska under en prøvotid kontrollera innehållet av halten av PFAS 11 i vatten som används i verksamheten. Frentab Återvinning Aktiebolag ska till mark- och miljödomstolen redovisa resultatet av denna kontroll, med förslag till slutliga villkor, senast tre år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U2. Frentab Återvinning Aktiebolag ska under en prøvotid kontrollera innehållet av föroreningar i det från reningsanläggningen utgående vattnet. Frentab Återvinning Aktiebolag ska till mark- och miljödomstolen redovisa resultatet av denna kontroll, med förslag till slutliga villkor, senast tre år efter det att reningsanläggningen tagits i drift. Frentab Återvinning Aktiebolag ska underrätta tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen om när reningsanläggningen tagits i drift.

Under prøvotiden och till dess annat beslut vunnit laga kraft gäller följande provisorisk föreskrifter.

- P1. Halten av PFAS 11 i vatten som används i verksamheten får som årsmedelvärde uppgå till högst 90 ng/l.
- P2. Följande riktvärden räknade som medelvärde för två provtagningar ska gälla för utgående vatten.

Ämne	Medelvärde
Bly	15 µg/l
Koppar	40 µg/l
Zink	150 µg/l
Kadium	0,5 µg/l
Krom	25 µg/l
Nickel	30 µg/l

Kvicksilver	0,1 µg/l
Partiklar	100 mg/l
PFAS 11	Samma halt som uppmäts i Koviksträsk men maximalt 90 ng/l
PFOS	Samma halt som uppmäts i Koviksträsk men maximalt 0,65 ng/l
Fosfor	0,3 mg/l
Kväve	20 mg/l
Ammonium (NH ₄)	0,1 mg/l
Oljeindex	1,0 mg/

Igångsättningstid

Den i tillståndet angivna miljöfarliga verksamheten ska ha satt igång senast inom 10 år från lagakraftvunnet tillstånd.

Arbetstid

De arbeten för vattenverksamhet som medgetts i denna dom ska vara utförda senast 10 år från lagakraftvunnet tillstånd.

Oförutsedda skador

Tiden för framställande av anspråk i anledning av oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten bestäms till 10 år räknat från arbetstidens utgång.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet i denna dom till mottagning, lagring och återvinning av dels massor som medför ringa föroreningsrisk, dels bitumenbaserad asfalt, trä och djurspillning får tas i anspråk utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft. Mark- och miljödomstolen avslår i övrigt begäran om verkställighetsförordnande.

Prövningsavgift

Se Mark- och miljödomstolens vid Nacka tingsrätt dom den 18 december 2019 i mål nr M 5291-18.

Rättegångskostnader

Frentab Återvinning Aktiebolag ska ersätta Länsstyrelsen i Stockholms län för rättegångskostnad med 16 800 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för dom till dess betalning sker.

Övrigt

Mark- och miljödomstolen avslår övriga i målet framställda yrkanden.

Innehåll

BAKGRUND.....	15
YRKANDEN.....	15
FRENTABS FÖRSLAG TILL VILLKOR M.M.....	17
MOTPARTERNAS INSTÄLLNING M.M.	23
ANSÖKAN.....	24
FRENTABS KOMMENTARER TILL MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOM.....	25
Villkor avseende transporter till och från den ansökta verksamheten.....	25
Yrkandet om tillstånd till hantering av avfallsmassor.....	26
Relationen mellan mängden avfallsmassor i efterbehandlingen och mängden berg som tas ut i anläggningen.....	27
Avfallsmassornas lämplighet.....	27
Finmaterial från våtsikten.....	29
INKOMNA YTTRANDEN.....	29
Länstyrelsen i Stockholms län.....	29
Föreslagna villkor m.m.....	29
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun.....	31
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun.....	31
Förtydligande.....	31
Föreslagna villkor.....	32
Nacka kommun.....	33
Masshantering i Nacka kommun.....	33
Miljö, ekonomi och framkomlighet.....	34
Miljögruppen m.fl.	35
Transporterna och trafiksituationen på Lagnövägen.....	35
Sammanfattning.....	37
Nacka Miljövårdsråd.....	39
Knarnäs Gård AB.....	40
FRENTABS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN.....	40
Bemötande av länsstyrelsens yttrande.....	40
Villkorsförslag 6, 9 och 22 (tidigare 6, 10 och 23).....	40
Villkorsförslag 7 och 8.....	41
Prövotid.....	41

Bemötande av Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens i Värmdö kommun yttranden	41
Utsläpp till vatten av kväve och fosfor	41
Trafiksäkerheten på Lagnövägen	42
Villkor 11 (tidigare villkor 12).....	42
Villkor 21 (tidigare villkor 22).....	43
Bemötande av Nacka kommuns yttrande	43
Bemötande av Miljögruppens m.fl. yttrande	44
Tillåtlighet.....	44
Villkor avseende antal transportrörelser m.m.	45
Villkor om buller från Frentabs transporter	47
Villkor avseende ianspråktagande av tillståndet	48
Villkor avseende begränsning av drifttiden	49
Buller i Velamsunds naturreservat	49
Villkor om stenkast och tung täckning	50
Villkor om skyddszon.....	50
Bemötande av Nacka Miljövårdsråds yttrande	50
Bemötande av Knarrnäs Gård AB:s yttrande.....	50
DOMSKÄL.....	51
Målets handläggning	51
Specifik miljöbedömning.....	51
Rådighet.....	51
Tillåtlighet.....	52
Prövningens omfattning	52
Ekonomisk säkerhet.....	57
Uppgift om avfallstyper och mängder av avfall	57
Samlad bedömning av verksamhetens tillåtlighet	57
Tillståndets tidsbegränsning.....	58
Villkor.....	58
Frentabs villkorsförslag 1-4, 7-10, 12-13 och 15-20.....	58
Villkor avseende buller från verksamheten	58
Villkor avseende arbetstider.....	59
Villkor avseende transporter	59
Villkor avseende mottagning av avfallsmassor.....	62
Villkor avseende grumling.....	62

Villkor avseende PFAS 11	62
Delegation	64
Uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter	64
Igångsättningstid, arbetstid och oförutsedd skada	65
Verkställighetsförordnande	65
Prövningsavgift	66
Rättegångskostnader	66
Övriga yrkanden	66
HUR MAN ÖVERKLAGAR	67

BAKGRUND

Frentab Återvinning Aktiebolag (Frentab) ingav den 29 augusti 2018 en ansökan om tillstånd till återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet i Nacka kommun (mål nr M 5291-18). I dom den 18 december 2019 avslog mark- och miljödomstolen ansökan, men godkände miljökonsekvensbeskrivningen och fastställde prövningsavgiften slutligt. Domen överklagades av Frentab till Mark- och miljööverdomstolen, som i dom den 11 november 2021 i mål nr M 459-20, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, återförvisade målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning. Mark- och miljödomstolen har därefter återupptagit handläggningen i förevarande mål.

YRKANDEN

Frentab har, som talan slutligen bestämts, yrkat att mark- och miljödomstolen ska lämna bolaget tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och täktverksamhet vid Frentabs anläggning i Kovik avseende

1. mottagning, lagring och återvinning av massor som medför ringa föroreningsrisk (massor som uppfyller Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller inerta massor enligt förordning [2001:512]) till en mängd av högst 400 000 ton/år (1),
2. mottagning, lagring och återvinning av bitumenbaserad asfalt (lågt innehåll av PAH) till en mängd av 100 000 ton/år, trä till en mängd av 10 000 ton/år och djurspillning till en mängd av 2 500 ton/år (2),
3. mottagning och mellanlagring av farligt avfall till en mängd av 50 ton/år (3),
4. användning av totalt 2 100 000 ton avfall i form av massor m.m., som medför ringa föroreningsrisk (enligt ovan angiven definition), inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling (4),
5. mottagning, krossning, lagring av entreprenadberg till en mängd av högst 400 000 ton per år (5),
6. uttag av berg till en mängd av 400 000 ton/år, dock med avdrag för den mängd entreprenadberg som tas in till anläggningen (6) samt
7. uttag av berg till en mängd av högst 3 750 000 ton under 15 års tid (7),

allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i målen.

Den årliga hanteringen av avfall respektive uttaget av berg enligt 1-3 och 5-7 ovan får sammantaget inte få överskrida 400 000 ton.

Hanterad mängd avfall enligt 4 ovan får inte överstiga vad krävs för att efterbehandla bergtäkten och uppföra planerad bullervall.

I andra hand, för det fall mark- och miljödomstolen skulle finna att användningen av avfallmassor i efterbehandlingen inte bör avgöras nu utan i ett senare skede har Frentab yrkat tillstånd till användning av totalt 200 000 ton avfallmassor som medför ringa föroreningsrisk för bullervallar.

Frentab har vidare yrkat tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till bortledning av grundvatten som samlats upp inom verksamhetsområdet och bortledning av ytvatten från Koviksträsk, det senare till en mängd av 30 m³/dygn, samt att få uppföra de anordningar som krävs härför, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i målen.

Frentab har även föreslagit att mark- och miljödomstolen ska bestämma

- tiden inom vilken den miljöfarliga verksamheten ska ha satts igång till 10 år från lagakraftvunnet tillstånd,
- tiden då arbetena hänförliga till vattenverksamheten ska vara utförda till 10 år från lagakraftvunnet tillstånd,
- tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada, till 10 år från arbetstidens utgång.

Frentab har också hemställt att mark- och miljödomstolen ska förordna om omedelbar verkställighet av den dom vari tillstånd meddelas.

FRENTABS FÖRSLAG TILL VILLKOR M.M.

Frentab har slutligt föreslagit följande villkor.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad som har angetts i ansökningshandlingarna och i övrigt vad Frentab åtagit sig i målen.
2. Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar.
3. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området.
4. Uttag av berg får ske till lägsta nivån +10 m i RH 2000 inom brytningsområdet som är angiven i exploateringsplanen (Bilaga 1).
5. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än
50 dBA måndag–fredag kl. 07.00–18.00
45 dBA kvällstid kl. 18.00–22.00
40 dBA övrig tid kl. 22.00–07.00

Momentana ljud nattetid kl. 22.00–07.00 får, utomhus vid bostäder, inte överstiga 55 dBA.

Vid skutknackning ska ovan angivna värden sänkas med 5 dB(A).

Buller från verksamheten i Velamsunds naturreservat får inte överstiga följande värden.

Punkt för beräkning	Koordinater Sweref 99TM	L _{Aeq} 7-18 (dBA)	L _{Aeq} 6-7 (dBA)	L _{AFmax} 6-7 (dBA)
LM1	6 583 073,000 / 690 669,000	48	45	55
LM2	6 583 095,000 / 690 392,000	45	43	50
LM3	6 583 160,000 / 690 155,000	45	43	50
LM4	6 583 165,692 / 689 969,988	45	43	50
LM5	6 583 304,000 / 689 795,000	45	43	50
LM6	6 583 546,581 / 689 826,256	45	43	50
LM7	6 583 129,334 / 690 953,156	48	45	55

Läget av kontrollpunkterna framgår av bilaga 2a.

Från och med den 1 januari 2025 får nämnda buller i kontrollpunkter på den stig som markerats i bifogad karta (bilaga) inte överstiga 40 dBA L_{Aeq} eller 50 dBA L_{Max} 6-7.

Frentab ska till tillsynsmyndigheten senast den 31 oktober 2023 redovisa i vilka punkter som de föreslagna begränsningsvärdena ska kontrolleras. Vidare överlåter mark- och miljödomstolen till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor som denna redovisning kan föranleda.

Angivna ekvivalentvärden ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätning med beräkningar. Kontroll ska ske inom 6 månader efter att verksamheten påbörjats och därefter så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer.

6. Verksamheten får endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00. Borrning, sprängning, krossning och skutknackning får inte bedrivas kl. 06-07 eller under vecka 27-30. Underhåll och service får ske under andra tider på dygnet än vad som angivits ovan samt under helger.
7. Inför varje sprängningsarbete ska representanter för omgivande verksamheter och anläggningar som kan beröras av den aktuella sprängningen informeras.

Inför varje sprängningsarbete ska närboende informeras t.ex. via utskick eller anslag.

8. Damning från vägar, transporter och upplag ska begränsas. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning, åligger det bolaget att vidta åtgärder för att begränsa damningen.
9. Markvibrationer - definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - orsakade av sprängning, får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 460 48 66.

Luftstöt våg till följd av sprängning - mätt genom frifältsmätning - får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 02 52 10.

Vid byggnaderna på PreZero Recycling AB:s verksamhetsområde får inte markvibrationer - definierade enligt ovan - orsakade av sprängning, överstiga 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 460 48 66.

10. Varje sprängning ska föregås av en varningssignal.
11. Vatten som avleds från verksamhetsområdet ska genomgå partikel- och oljeavskiljning samt kväverening. Vatten som avleds till recipienten ska kontrolleras med avseende på suspenderade material och föroreningsinnehåll.
12. Kemiska produkter, petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta invallade behållare på tät, hårdgjord yta. Invallningen ska rymma det största förvaringskärlens volym plus 10 procent av övriga kärlets volym. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd.

13. Tankning och parkering av arbetsfordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningsställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda arbetsfordon eller maskiner. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet.
14. Antalet rörelser med tunga transportfordon till och från Frentabs anläggning får inte överskrida 155 per dag. Transporter till och från bolagets anläggning får endast ske helgfria vardagar under dagtid (kl. 06-18).
15. Bortledning av grundvatten får ske ned till + 8 m i RH 2000. Kontroll av denna gräns ska ske i pumpgropen eller pumpgroparna för bortledningen.
16. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Förslag till kontrollprogram ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan tillståndet tas i anspråk. Kontrollprogrammet ska därefter revideras vid behov av tillståndsinnehavaren på eget initiativ.
17. Tillståndshavaren ska anmäla till tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk. Om verksamheten avbryts eller upphör innan den slutförts enligt detta beslut, ska anmälan om detta göras till tillsynsmyndigheten.
18. Frentab ska ställa säkerhet för återställningsåtgärder med 3 400 000 kr. Säkerheten ska ställas innan tillståndet tas i anspråk och godkännas av tillståndsmyndigheten.
19. Frentab ska till tillsynsmyndigheten ge in ett förslag till slutlig efterbehandlingsplan senast tre år innan verksamheten avslutas. Efterbehandling ska ske enligt denna plan, såvida tillsynsmyndigheten inte bestämmer annat, och vara slutförd senast två år efter det att tillståndet till den del det avser brytning av berg löpt ut.

20. Frentab ska genomföra kompensationsåtgärder genom att placera ut död granved i det område som framgår av bifogad karta (bilaga). Åtgärderna ska vara slutförda senast två år efter det att tillståndet vunnit laga kraft. Bolaget ska också, senast ett år efter det att tillståndet vunnit laga kraft, inkomma till tillsynsmyndigheten med ett åtgärdsförslag avseende ytterligare kompensationsåtgärder.
21. Arbeten som kan medföra grumling i Koviksträsk ska genomföras i frusen mark och med is på sjön eller innanför bottengående, grumlingsbegränsande skärmar. Skärmarna ska vara i funktion till dess att grumlingen avtagit. I alternativet med skärmar får arbetena utföras endast under tiden från och med den 1 augusti och till och med den 1 april.
22. Halten av PFAS 11 i vatten som används i verksamheten får som årsmedelvärde uppgå till högst 90 ng/l.
23. Inkommande avfallsmassor ska provtas och analyseras regelbundet, när den totala mängden inkommande massor uppgår till ca 8 000 ton räknat från föregående provtagning och analys. Provtagningen ska ske på slumpmässigt utvalda lass utan att leverantören förvarnas. Inkommande avfallsmassor ska även provtas och analyseras vid misstanke om avvikelse från kvalitetskraven.

Delegation

Frentab föreslår att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande följande.

- D1. Kontrollpunkter för buller på stig i bilaga 2b, enligt villkor 5.
- D2. Efterbehandling enligt villkor 19.
- D3. Kompensationsåtgärder enligt villkor 20.
- D4. Åtgärder för att förebygga skada på naturmiljön med anledning av sänkta grundvattennivåer.

Prövotid

Frentab föreslår att mark- och miljödomstolen ska skjuta upp avgörandet av frågan om villkor för utsläpp till vatten under en prövotid.

Frentab åtar sig att under prövotiden kontrollera innehållet av föroreningar i det från reningsanläggningen utgående vattnet. Vidare åtar sig Frentab att till mark- och miljödomstolen redovisa resultatet av denna kontroll, med förslag till slutliga villkor, senast tre år efter det att reningsanläggningen tagits i drift. Frentab åtar sig att underrätta tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen om när reningsanläggningen tagits i drift.

Under prövotiden ska, som provisorisk föreskrift, följande riktvärden räknade som medelvärde för två provtagningar gälla.

Ämne	Förslag provisoriska föreskrifter
Bly	15 µg/l
Koppar	40 µg/l
Zink	150 µg/l
Kadium	0,5 µg/l
Krom	25 µg/l
Nickel	30 µg/l
Kvicksilver	0,1 µg/l
Partiklar	100 mg/l
PFAS 11	Samma halt som uppmäts i Koviksträsk
PFOS	Samma halt som uppmäts i Koviksträsk
Fosfor	0,3 mg/l
Kväve	20 mg/l
Ammonium (NH ₄)	0,1 mg/l
Oljeindex	1,0 mg/

MOTPARTERNAS INSTÄLLNING M.M.

Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun, Nacka kommun och Knarrnäs Gård AB har angett att verksamheten kan tillåtas.

Länsstyrelsen i Stockholms län och Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun har inte haft något att erinra mot att verkställighetsförordnande meddelas för verksamheterna.

Bygg, miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i Värmdö kommun har redovisat synpunkter avseende miljö kvalitetsnormer, dagvattenrening och trafiksituationen längs Lagnövägen.

Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges geologiska undersökning har avstått från att yttra sig.

Föreningen Miljögruppen och de närboende Jan Klippmark, Rolf Ekstrand, Kerstin Wilhelmsson Amble och Thomas Amble (Miljögruppen m.fl.) har i första hand yrkat att ansökan ska avslås.

I andra hand har Miljögruppen m.fl. yrkat att tillståndet även ska förenas med följande villkor.

- att tillståndet inte får tas i anspråk förrän nödvändiga och i tillståndet angivna säkerhetshöjande åtgärder på Lagnövägen genomförts och godkänts av tillsynsmyndigheten och Trafikverket
- att tillståndet begränsas till maximalt 140 tunga transporter per arbetsdag till och från verksamheten. Transporter till och från bolagets anläggning får endast ske dagtid (kl. 06-18),
- att villkor föreskrivs med innebörden att verksamheten endast får bedrivas dagtid vardagar mellan 07.00-18.00

- att begränsningsvärden för buller i Velamsunds naturreservat föreskrivs i enlighet med Naturvårdsverkets rekommendationer för friluftsområden och andra rekreatiomsområden,
- att bullervillkor som föreskrivs för verksamheten även omfattar buller från den tunga trafik på Lagnövägen som verksamheten genererar, i andra hand att särskilda bullerbegränsningar föreskrivs för den tunga trafiken,
- att villkor med innebörden att stenkast inte får förekomma utanför verksamhetsområdet, alternativt att tung täckning ska användas vid sprängning, föreskrivs,
- att villkor föreskrivs med innebörden att vegetation mellan täktområdet och Velamsunds naturreservat ska bevaras (s.k. skyddszon) i enlighet med tidigare gällande tillstånd för täktverksamheten

Miljögruppen m.fl. har motsatt sig att verkställighetsförordnande meddelas för täktverksamheten, men inte haft något att erinra mot att ett verkställighetsförordnande meddelas för återvinningsverksamheten.

Nacka Miljövårdsråd har i första hand motsatt sig att av Frentab ansökt tillstånd meddelas.

För det fall Frentab skulle få tillstånd till den ansökta verksamheten har Nacka Miljövårdsråd framfört invändningar beträffande villkorsförslag 5, 6 och 15 och begärt att begränsningsvärden för buller i naturreservatet föreskrivs i enlighet med Naturvårdsverkets rekommendationer för friluftsområden.

Nacka Miljövårdsråd har motsatt sig att det förordnas om omedelbar verkställighet vid ett eventuellt tillstånd.

ANSÖKAN

Frentabs ursprungliga ansökan om tillstånd, se [bilaga 6](#).

FRENTABS KOMMENTARER TILL MARK- OCH MILJÖÖVER- DOMSTOLENS DOM

Mark- och miljööverdomstolen har i domen den 11 november 2021 fört fram vissa synpunkter avseende frågan om villkor för transporter till och från den ansökta verksamheten samt Frentabs yrkande om tillstånd till hantering av avfallsmassor i efterbehandlingen av bergtäkten och i den bullervall som Frentab avser att uppföra. Dessa synpunkter kommenteras nedan.

Villkor avseende transporter till och från den ansökta verksamheten

Mark- och miljööverdomstolen har framhållit att transporter till och från den ansökta verksamheten bör regleras genom ett villkor som anger att transporter endast ska ske dagtid och som bestämmer vilka bullernivåer som kan accepteras.

Med anledning av Mark- och miljööverdomstolens synpunkter avseende reglering av tid för transporter justeras villkor 15 i Frentabs villkorsförslag.

WSP har i den bullerutredning som tidigare lämnats in till mark- och miljödomstolen beräknat den dygns-ekvivalenta ljudnivå som trafiken på Lagnövägen ger upphov till utomhus vid bostäder, utan respektive med transporter till och från Frentabs anläggning. Den framräknade ljudnivån med Frentabs transporter, 55 dBA vid de mest utsatta bostäderna, har sedan jämförts med det dygns-ekvivalenta riktvärde som rekommenderas i infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53) för vägar som genomgått nybyggnation eller väsentlig ombyggnation, 55 dBA. Att just detta riktvärde användes berodde på att de transporter som Frentabs ansökan avsåg förutsatte omfattande åtgärder på vägen enligt Trafikverkets åtgärdsvalsstudie (ÅVS). Med det villkor som Frentab nu föreslår, i vilket transporter anpassats till den befintliga vägen, utan åtgärder, bör jämförelsen istället ske mot det dygns-ekvivalenta riktvärde som i infrastrukturpropositionen anges för befintlig väg, 65 dBA. Marginalen till detta riktvärde är betryggande, även inklusive Frentabs transporter.

Eftersom den dygnsekvivalenta ljudnivå som trafiken på Lagnövägen ger upphov till utomhus vid bostäder ligger avsevärt under det riktvärde som rekommenderas i infrastrukturpropositionen, även inklusive Frentabs transporter, och eftersom Frentabs transporter påverkar den dagekvivalenta ljudnivån från samma trafik i mycket liten utsträckning, bör något bullervillkor inte föreskrivas. I den bedömningen bör även beaktas att bolagets transporter utgör endast 4 procent av den samlade trafiken på Lagnövägen (se även NJA 2004 s. 421). Något villkor har därför inte föreslagits.

Yrkandet om tillstånd till hantering av avfallsmassor

Mark- och miljööverdomstolen har påtalat att frågan om hur stor mängd avfallsmassor som ska tillåtas är beroende av ett flertal faktorer.

Den första faktorn som Mark- och miljööverdomstolen har tagit upp är mängden berg som tagits ut från anläggningen. Om uttaget av berg blir mindre än vad Frentab yrkat tillstånd till (till följd av en ökad införsel av entreprenadberg), minskar även behovet av avfallsmassor i efterbehandlingen av bergtäkten, vilket enligt Mark- och miljööverdomstolen innebär att relationen mellan dessa mängder behöver preciseras. Som en andra faktor har framhållits att avfallsmassorna måste vara lämpliga för sitt ändamål, vilket enligt Mark- och miljööverdomstolen innebär att ett kvalitetskrav för massorna bör anges i tillståndet. Domstolen har därvid hänvisat till en tidigare dom, meddelad den 12 juni 2020 i mål nr M 36-19.

Den tredje faktorn som tagits upp är i vilken utsträckning som finmaterial från våtsikten kan användas i efterbehandlingen och i bullervallen. Enligt Mark- och miljööverdomstolen behöver mängden av detta material preciseras liksom hur det kan användas i efterbehandlingen/bullervallen innan ställning kan tas till hur stor mängd avfallsmassor som får användas i dessa konstruktioner.

Relationen mellan mängden avfallsmassor i efterbehandlingen och mängden berg som tas ut i anläggningen

Frentabs yrkande om hantering av avfallsmassor avser planerad användning av massorna som konstruktionsmaterial i efterbehandlingen och i den planerade bullervallen. Syftet med konstruktionen i efterbehandlingen är att upprätthålla grundvattentrycket och undvika en skadlig avsänkning av grundvattennivån i omgivningen.

Eftersom användningen av avfallsmassor är helt avhängig efterbehandlingen respektive bullervallen, bör mängdbegränsningen i yrkandet baseras på den efterbehandlingsplan som Frentab upprättat och på den beskrivning av bullervallen som Frentab lämnat i målet.

Efterbehandlingsplanen utgår från att berg uttagits i nivå med det tillstånd som Frentab yrkat, 3 750 000 ton. Baserat på detta uttag och på den ingivna efterbehandlingsplanen kan behovet av avfallsmassor i efterbehandlingen beräknas till 1 900 000 ton. Till denna mängd ska läggas behovet av avfallsmassor i bullervallen, 200 000 ton. Det ger en sammanlagd mängd om 2 100 000 ton, vilket är vad Frentab angett i sitt yrkande.

Som Mark- och miljööverdomstolen riktigt angett blir behovet av avfallsmassor i efterbehandlingen mindre med ett minskat uttag av berg, och därför krävs ytterligare en begränsning i yrkandet, genom vilken mängden avfallsmassor kopplas till den mängd berg som de facto tagits ut. En sådan koppling uppnås med den komplettering av yrkandet som Frentab gjort.

Avfallsmassornas lämplighet

I domen den 12 juni 2020 i mål M 36-19 prövade Mark- och miljööverdomstolen vilka kvalitetskrav som skulle ställas på avfallsmassor som – liksom i Frentabs fall – skulle användas i efterbehandling av en bergtäkt. Mark- och miljööverdomstolen konstaterade därvid att en bedömning måste ske i varje enskilt fall utifrån

verksamhetens förutsättningar och förhållandena på den aktuella platsen.

Domstolens bedömning var att förhållandena på platsen i M 36-19 var sådana att kvalitetskrav behövde ställas med utgångspunkt från Tabell 4 i Naturvårdsverkets handbok Återvinning av avfall i anläggningsarbeten (2010:1). Vad domstolen lyfte fram var att den aktuella anläggningen låg ”nära dricksvattentäkt och vattenskyddsområde”.

Frentabs anläggning ligger i direkt anslutning till en större avfallsanläggning (PreZero Recycling AB). Yt- och grundvatten strömmar mot Askrikefjärden via Koviksträsk. Koviksträsk utgör varken ett vattenskyddsområde eller en vattenförekomst. Där finns inte heller någon vattentäkt. Sammantaget bedöms lokaliseringen av Frentabs anläggning som betydligt mindre känslig än lokaliseringen av den anläggning som prövades i M 36-19.

Eftersom lokaliseringen av Frentabs anläggning är mindre känslig än den anläggning som prövades i M 36-19, bör det vara tillräckligt att som kvalitetskrav för användningen av avfallsmassor i efterbehandlingen och bullervallen avseende bolagets anläggning ange att massorna ska uppfylla Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller kraven på inerta massor enligt förordningen (2001:512) om deponering av avfall, vilket är vad Frentab angett i sitt yrkande.

I sammanhanget bör framhållas att Länsstyrelsen i Stockholms län i beslut den 1 juni 2021 godkänt en efterbehandlingsplan avseende den del av täkten som redan brutits ut, med stöd av tidigare tillståndet, meddelat av miljöprövningsdelegationen genom beslut den 10 maj 2006. Denna efterbehandlingsplan är utformad enligt samma principer som efterbehandlingsplanen för den nu sökta verksamheten. Bland annat avser planen användning av avfallsmassor som uppfyller Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller kraven på inerta massor enligt förordningen om deponering av avfall.

Finmaterial från våtsikten

Frentab har framställt ett särskilt yrkande om hantering av avfallsmassor i efterbehandlingen och bullervallen, eftersom återvinning av avfall är tillståndspliktigt i sig. Tillståndsplikten gäller användning av avfall som tas in till anläggningen, men också avfall som uppkommer i den sökta verksamheten, det vill säga även finmaterial från våtsikten. Avfallets ursprung – om det tas in till anläggningen eller om det uppkommer i anläggningen – saknar således betydelse för yrkandet, och finmaterialet ska inte dras av från den yrkade mängden. Någon justering av yrkandet, med anledning av finmaterialet, har därför inte gjorts.

För att säkerställa att det inte tas in mer avfall än nödvändigt åtar sig Frentab att vid varje tidpunkt se till att lagret av avfallsmassor som ska användas för efterbehandlingen inte är större än vad som krävs för bedömd återstående efterbehandling. Vidare åtar sig Frentab att redovisa storleken på detta lager samt en bedömning av det återstående efterbehandlingsbehovet i den årliga miljörapporten.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun, Bygg-, miljö- och hälsoskydds-nämnden i Värmdö kommun, Nacka kommun, Nacka Miljövårdsråd, Miljögruppen m.fl. och Knarrnäs Gård har i yttranden över ansökan slutligen och i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen har vad gäller föreslagna villkor angett följande.

Föreslagna villkor m.m.

Villkor 6

Länsstyrelsen tillstyrker inte Frentabs förslag på villkor 6.

Länsstyrelsen konstaterar att villkoret innebär längre arbetstider än tidigare tillstånd som medgav arbete fram till kl. 18.00. I tidigare tillstånd var det även förbud mot

krossning under vecka 27–30. Om krossning skulle vara aktuellt under dessa veckor föreslår länsstyrelsen istället att tillsynsmyndigheten ska få delegation att meddela tillfälliga ändrade arbetstider om det finns särskilda skäl, exempelvis vid vissa infrastrukturprojekt.

Länsstyrelsen yrkar att ett motsvarande villkor som i tidigare tillstånd om arbetstider och förbud mot krossning ska gälla men med delegation till tillsynsmyndigheten att meddela tillfälliga ändrade arbetstider om det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen noterar att förslaget villkor 6 tillåter transporter till och från tåkten dygnet runt. Frentab har dock yrkat på att transporter till och från tåkten endast ska ske dagtid kl. 06.00-18.00, se villkorsförslag 14 (tidigare 15).

Villkor 7 och 8

Länsstyrelsen föreslår att villkoren kan slås ihop till ett villkor.

Villkor 9 (tidigare 10)

Länsstyrelsen avstyrker villkoret.

Länsstyrelsen anser att villkoret är svårbegripligt och kan innebära tolkningsproblem. Länsstyrelsens yrkar på ett gränsvärde på 4 mm/s för markvibrationer och 100 Pa för luftstöt vågor. Ett villkor ska vara utformat på ett ändamålsenligt sätt. Sista stycket i villkoret innebär att Frentab i princip inte kan bryta mot villkoret, trots att de överskrider värdena.

Villkor 14, 19, 20 och 21 (tidigare 15, 20, 21 och 22)

Länsstyrelsen tillstyrker villkoren.

Villkor 22 (tidigare 23)

Länsstyrelsen noterar att detta är ett nytt villkorsförslag.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att vattnet renas från PFAS innan det används i verksamheten. Detsamma bör dock gälla det vatten som tas ur brunnar inom tätorten.

För att minimera risken att PFAS sprids vidare bör dock villkoret omfatta vatten även från andra källor än Koviksträsk, såsom brunnar inom verksamhetsområdet. Länsstyrelsen noterar att Frentab på sid. 3 i aktbilaga 108 i mål nr M 5291-18 har åtagit sig att rena vatten från PFAS innan det används för dammbekämpning, utan att ange någon begränsning från vilken källa vattnet tas ifrån. Länsstyrelsen anser att villkoret ska formuleras: ”*Vatten som innehåller PFAS ska renas med kolfilter innan det används inom verksamheten.*”

Länsstyrelsen anser att Frentab ska förtydliga vilket föroreningsinnehåll med halter efter rening som ska tillåtas på vatten som tas ur brunnar och Koviksträsk för användning inom verksamheten.

Delegerade frågor

Länsstyrelsen tillstyrker delegation.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun

Ansökan är utvecklad efter tidigare remissvar och tar hänsyn till nämndens synpunkter.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun har hänvisat till tidigare yttranden gällande miljö kvalitetsnormer, dagvattenrening samt oron över trafiksituationen längs Lagnövägen.

Förtydligande

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun har dock önskat förtydliga följande.

Nämnden har tidigare uppgett att kvävehalten är alltför hög i de föreslagna riktvärdena (för provotiden). Även om Frentab sänkt den föreslagna halten kvarstår nämndens uppfattning om att den är alltför hög. Nämnden anser att Värmdö kommuns dagvattenpolicy med en riktlinje på 3,5 mg/l kväve ska tillämpas som begränsningsvärde samt att bästa möjliga teknik ska användas. Uppfattningen stärks av att Askrikefjärdens ekologiska status i dagsläget är otillfredsställande samt att kvävehalterna (sommars) uppges vara en parameter som bidrar till att normen inte uppfylls.

Av samma anledning anser nämnden att även fosfor behöver renas efter bästa möjliga teknik, men som allra högsta halt 250 µg/l i enlighet med Värmdö kommuns dagvattenpolicy.

Det har länge funnits en oro kring trafiksäkerheten på Lagnövägen, även med det tidigare tillståndet på 155 trafikrörelser per dag. Att Frentab nu justerat sin ansökan från betydligt fler antal trafikrörelser till samma antal som tidigare gör inte att risken samt oron för trafiksäkerheten upphört. När motiveringen dessutom är att lastbilarna numera är större och att lastmöjligheterna per släp ökat ökar oron ytterligare, då konsekvenserna av en olycka kan antas bli mer omfattande.

Sammanfattningsvis delar nämnden inte uppfattningen att Frentab beaktat nämndens synpunkter mer än till en viss del.

Föreslagna villkor

Nämnden anser att villkorsförslag 12 behöver förtydligas med gränsvärden för föroreningshalter (partiklar, metaller samt näringsämnen) och flöden. Halterna bör ej överskrida de halter som uppges i Värmdö kommuns dagvattenpolicy samt vara baserade på en tydlig utredning av vilken belastning recipienterna Koviksträsk samt Askrikefjärden tål. Även metaller behöver kontrolleras samt vid behov renas.

Nämnden ser ingen anledning till att en prövotid skulle tillåtas gällande utsläppshalterna eftersom det rör sig om en verksamhet som redan bedrivits under lägre tid. Nämnden anser att de utredningar som eventuellt behöver göras ska utföras innan dess att tillstånd beviljas.

Vilken typ av åtgärder syftar Frentab på i villkorsförslag 22? Nämnden anser att villkorspunkten är alltför generell formulerad och att bolaget behöver antingen 1) precisera punkten samt redovisa utredning över den påverkan åtgärden medför alternativt 2) anmäla/ansöka om vattenverksamhet vid de tillfällen det är aktuellt att vidta sådana åtgärder.

Nacka kommun

Kommunen har inkommit med sitt tidigare ställningstagande om behovet av lokal masshantering, vilket kommunen framförde i Mark- och miljööverdomstolen i det nu återförvisade målet.

Masshantering i Nacka kommun

Det är en utmaning att identifiera lokala platser för hantering av massor. I Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFSS) pekas Kovik i Nacka ut som ett regionalt intresse som plats för att hantera massor. Även i Nacka kommuns översiktsplan beskrivs Kovik som ett befintligt område för ändamålet och mark har reserverats för en utökning på grund av framtida ökade behov av återvinning av avfall och massor. Detta är i linje med det avtal om anläggningsarrende som kommunen har med bolaget för denna plats. Arrendetiden i avtalet sträcker sig till den 28 februari 2039. Av översiktsplanen framgår även att "Vid utökad verksamhet på platsen bör Lagnövägens standard förbättras". Inför ansökan om ny bergtäkt i Kovik har därför kommunen och Frentab tecknat en överenskommelse om finansiering av trafikåtgärder på Lagnövägen för att öka trafiksäkerheten för främst gång- och cykeltrafikanter. I syfte att uppnå en god trafiksäkerhet för alla trafikslag längs Lagnövägen har Trafikverket tillsammans med Nacka och Värmdö kommun inlett en åtgärdsvalsstudie för Lagnövägen, "ÅVS trafiksäkerhet väg 642 Lagnövägen".

Studien beräknas bli klar under 2021 och ska mynna ut i att parterna enas om lämpliga åtgärder.

Miljö, ekonomi och framkomlighet

Om masshanteringen inte kan göras lokalt krävs långväga transporter för att kunna hantera och återanvända massorna. Transporterna blir då en miljöbelastande, tidskrävande och ekonomisk påfrestning. Att hantera massorna på ett lokalt och cirkulärt sätt handlar således om ansvarsfull stadsutveckling, där det finns en stor potential att spara pengar, minska klimatpåverkan samt minska tunga transporter och minimera negativ påverkan på framkomligheten.

De ekonomiska vinsterna vid lokal masshantering med förkortade transportavstånd är betydande. Beräkningar som Nacka kommun har gjort visar att vid utbyggnaden av västra Sicklaön kan Nacka kommun och de privata byggaktörerna tillsammans spara cirka en miljard kronor om massorna hanteras lokalt.

Kortare transporter bidrar även till minskad trängsel på vägarna i kommunen. Detta är särskilt angeläget då många infrastrukturprojekt som redan pågår idag negativt påverkar framkomligheten i kommunen. Om de 4 miljoner ton berg som behövs för utbyggnaden av västra Sicklaön kom från lokalt återanvända massor skulle det innebära 14 000 lastbilstransporter färre per år, vilket är en betydande nytta med hänsyn till framkomlighet, slitage på vägarna, buller och trafiksäkerhet. Även klimatbesparingen är betydande: en lokal hantering av massorna skulle medföra att utsläpp på 10 000 ton koldioxidekvivalenter skulle kunna undvikas på grund av kortare transporter.

Att hantera massorna på ett lokalt och cirkulärt sätt innebär således att ta ett helhetsansvar för stadsutvecklingen. Nacka kommun vill bidra till en hållbar samhällsutveckling genom att verka för ett lokalt omhändertagande av massor i östra Stockholmsregionen.

Miljögruppen m.fl.

Transporterna och trafiksituationen på Lagnövägen

Den mest allvarliga invändningen mot ansökt verksamhet utgörs av trafiksituationen på Lagnövägen. Det är alltjämt så att det saknas bindande åtaganden för Frentab i detta avseende, trots att trafikmängden har anpassats betydligt i förhållande till den inledningsvis ingivna ansökan. Frentabs påstående att den situation som domstolen beskriver i domskälen (se dom den 18 december 2019 i mål M 5291-18 s. 91) utgjorde ett undantagstillstånd och att detta skulle bero på att betydligt fler gång- och cykeltrafikanter uppehöll sig på vägen än normalt. Frentabs hänvisning till en uppmaning på Facebook (se bilaga till Frentabs yttrande) framstår som okunnig och som en banalisering av problematiken.

Av domskälen kan konstateras att den buss som domstolen m.fl. färdades i mötte en cyklist samt en gångtrafikanter. Det beskrivs att den gående fick gå ner i diket samt bussen behövde bromsa inför att cyklisten skulle kunna passera. Detta är knappast något undantagstillstånd eller att ”betydligt fler gång- och cykeltrafikanter är vad som normalt” vistas där. Oaktat vad som var orsaken till att gång- och cykeltrafikanter uppehöll sig på vägen kan det konstateras att det inte finns någon gång- eller cykelväg och att det vid varje möte i de trånga kurvorna med dåligt sikt som finns på Lagnövägen uppstår riskmoment. Precis såsom synliggjordes vid synen i mark- och miljödomstolen.

Det kan även understrykas att domstolen i domskälen inte enbart har beaktat antalet gång- och cykeltrafikanter utan vad som beskrivs i domskälen är även att det kunde iakttas att utrymmet på vägen var begränsat vid ett möte med en stor lastbil. Vidare beskrivs att trots att mötet skedde med ett litet antal fordon på Lagnövägen uppfattade domstolen att trafiksituationen var besvärlig. Vägen är smal, mellan 6,5 och 7,5 meter bred, och den saknar trottoarer och gatubelysning. Så som Miljögruppen m.fl. vid flera gånger redovisat och som framgår av Frentabs egen utredning, av Trafikverkets tidigare yttranden samt som framgick av synen i mark- och miljödomstolen utgör situationen på Lagnövägen en risk ur säkerhetssynpunkt.

Den bristande säkerhetssituationen är som bekant inte heller i första hand kopplad till gång- och cykeltrafikanter. Exempel på konstaterade säkerhetsbrister är dålig sikt, att vägen är för smal och att hastighetsbegränsningen på vägen är för hög. Omständigheter som delvis även framgår av Frentabs egen utredning.

Mark- och miljööverdomstolens domskäl är otydliga i fråga om vad som leder till att verksamheten kan anses tillåtlig. För det första kan konstateras att det inte föreligger något ”tillstånd” till 155 transportrörelser i dagsläget. Antalet transporter till och från Frentabs nuvarande verksamhet är däremot begränsat till 140 fordonsrörelser per dag genom beslut från Länsstyrelsen (2021-03-01 i dnr 555-6433-2021). Det bör alltså klargöras att transporter från Frentab begränsats genom tillsynsföreläggande då det kommit in klagomål på störningar från trafiken på Lagnövägen. Som tidigare framförts innebär inte heller Trafikverkets yttrande att verket tillstyrker verksamheten, utan endast att det inte varit befogat att avråda från befintlig verksamhet. Lagnövägen utgör redan i dag med befintliga transportrörelser en risksituation i trafiksäkerhetshänseende.

Vidare får Mark- och miljööverdomstolens uppfattning tolkas som att åtaganden från Frentabs sida rörande åtgärder efter färdigställd ÅVS är avgörande för bedömningen att verksamheten kan tillåtas.

I detta avseende är Miljögruppens m.fl. inställning i första hand att ett tillstånd inte kan villkoras av sådant som sökanden inte har rådighet över. För det fall domstolen ändå skulle komma fram till att ett tillstånd kan meddelas och att säkerhetshöjande åtgärder kan konkretiseras är Miljögruppens m.fl. inställning i andra hand att det är nödvändigt att föreskriva att tillståndet inte får tas i anspråk förrän sådana åtgärder har vidtagits. Motsvarande fråga har nyligen prövats av Mark- och miljööverdomstolen (dom den 14 januari 2022 i mål M 13523-19) som konstaterade att det utifrån de krav som uppställs i 2 kap 6 § miljöbalken inte fanns tillräckligt konkreta förslag på genomförbara åtgärder och att det därför inte gick att bedöma om verksamhetens

lokalisering var lämplig, samt att det inte var möjligt att delegera frågan till tillsynsmyndigheten. Omständigheterna i målet är likartade de nu aktuella vad gäller omfattningen av trafiken samt behovet av åtgärder.

I nu aktuellt mål måste Frentabs åtaganden om trafiksäkerhetshöjande åtgärder ses som en förutsättning för att meddela tillstånd, men genom att någon ÅVS ännu inte tagits fram saknas konkreta åtgärder att ta ställning till. Vad gäller de säkerhetshöjande åtgärder som Frentab åtagit sig att genomföra i form av anläggande av gång- och cykelbana kan det även understrykas att det inte främst är olyckor med oskyddade trafikanter som utgör ett problem (vilket framgår av det PM som WSP upprättat). Miljögruppen m.fl. har i sak inget emot anläggandet av en gång- och cykelbana. Däremot kan det konstateras att åtgärden inte i någon stor utsträckning kan väntas få en säkerhetshöjande effekt eftersom problemen på Lagnövägen snarare är kopplade till bland annat nuvarande utformning av vägen, befintlig hastighetsbegränsning samt dålig sikt. Och inte minst att denna gc-väg upphör långt innan den når infarten till Frentabs verksamhet. Vidare är det inte givet att erforderliga tillstånd och dispenser erhålls för anläggandet.

Sammantaget kan det alltså konstateras att, för det fall domstolen anser att säkerhetshöjande åtgärder krävs för tillåtligheten av verksamheten, det saknas tillräckligt underlag för att bedöma vilka dessa åtgärder är och tillstånd kan därmed inte ges. Enligt uppgift från Trafikverket pågår arbete med framtagande av ÅVS som beräknas vara färdigt under våren 2022.

Sammanfattning

Miljögruppen m.fl. hänvisar till tidigare ingivna yttranden, såväl i mark- och miljödomstolen som Mark- och miljööverdomstolen, men i syfte att tydliggöra relevanta grunder, sammanfattas dessa nedan.

- Frentab har inte visat att det finns ett behov av den ansökta täktverksamheten varken ur kvalitetssynpunkt eller mängdmässigt.

- Verksamhetens lokalisering är olämplig och verksamheten ska därför inte tillåtas. Det som främst gör ansökt lokalisering olämplig är de säkerhetsrisker som de tunga transporterna längs Lagnövägen medför, störningar för närliggande verksamheter, och närboende genom buller samt påverkan på Velamsunds naturreservat.
- Om tillstånd meddelas ska detta begränsas såtillvida att verksamheten endast ska få bedrivas dagtid i enlighet med av Miljögruppen m.fl. föreslaget villkor.
- Trafiken på Lagnövägen utgör en följdverksamhet, för vilken Frentab ansvarar och som kan och ska villkorsregleras, såväl gällande antal transporter som för buller från trafiken.
- Det nya villkor 15 som Frentab har föreslagit medför en försämring av trafiksituationen på Lagnövägen i förhållande till nuläget, eftersom tyngre och större fordon kommer att behöva användas.
- De säkerhetshöjande åtgärder som Frentab har föreslagit i form av en gång- och cykelväg samt en infartsparkering är inte tillräckliga i förhållande till de säkerhetsrisker som föreligger och medför endast en marginell förbättring av trafiksäkerheten.
- Det saknas underlag för att bedöma vilka säkerhetshöjande åtgärder som krävs avseende trafiksäkerheten på Lagnövägen varför verksamheten inte kan tillåtas. För det fallet att domstolen anser att relevanta säkerhetshöjande åtgärder ändå skulle kunna definieras och tillstånd därmed beviljas, måste villkor föreskrivas innebärandes att tillståndet inte får tas i anspråk förrän nödvändiga och i tillståndet angivna säkerhetshöjande åtgärder på Lagnövägen genomförts och godkänts av tillsynsmyndigheten och Trafikverket.

Nacka Miljövårdsråd

Det råder ingen tvekan om att Lagnövägen är i behov av trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Det framgår inte minst av Trafikverkets beskrivning av vägen. Några färdiga förslag finns emellertid ännu inte. Trafikverket håller på med en åtgärdsvalsstudie som ännu inte är färdig varför det fortfarande saknas förslag på åtgärder.

Frentab har heller ingen som helst rådighet över nödvändiga trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Kommunen och Frentab har träffat avtal om att anlägga en gång- och cykelväg utefter Lagnövägens västra sida från Skärgårdsvägen och ca 900 meter till golfklubbens parkering, allt för att separera cyklister från den tunga trafiken. För detta ändamål krävs dispens från såväl strandskydd som från reservatsföreskrifter. Kommunens beslut är överklagade.

Det saknas alltså konkreta förslag på genomförbara trafiksäkerhetshöjande åtgärder för den tunga trafiken på Lagnövägen. Mark- och miljööverdomstolen fann i en dom den 14 januari 2022 i mål nr M 13523-19 att i ett ärende om transporter som i detta fall till en täkt, det inte fanns tillräckligt konkreta förslag på genomförbara trafiksäkerhetshöjande åtgärder och att det därför inte gick att bedöma om verksamhetens lokalisering var lämplig. Mark- och miljööverdomstolen avlog därför ansökan om tillstånd.

I detta ärende saknas varje form av förslag på genomförbara trafiksäkerhetshöjande åtgärder för den tunga trafiken på Lagnövägen. Och det är heller inget som Frentab har någon som helst rådighet över.

Frentab påstår i sina inlagor att 155 transporter in och ut dagligen motsvarar den begränsning som gäller för verksamheten idag. Uppgiften är emellertid felaktig. Som framgår av länsstyrelsens beslut den 27 november 2017 och den 1 mars 2021, dnr 6433-2021, är transporterna begränsade till 140. För det fall Frentabs ansökan skulle bifallas bör i vart fall transporterna begränsas till 140.

För det fall Frentab skulle få tillstånd till den ansökta verksamheten har Nacka Miljövårdsråd vidare följande invändningar beträffande villkoren.

Av villkor 5 och 6 följer att Frentab avser att bedriva sin verksamhet dygnet runt. Nacka Miljövårdsråd kan inte acceptera det och begär därför att Nacka Miljövårdsråd endast får bedriva sin verksamhet vardagar dagtid 07-18. Villkor 5 och 6 bör därför ändras så att där framgår att verksamheten bara får bedrivas vardagar dagtid 07-18. Bullervillkor för andra tider är därmed överflödiga.

Villkor 15 bör förtydligas så att det framgår att transporter till och från verksamheten bara får ske dagtid vardagar 07-18.

Nacka Miljövårdsråd begär dessutom att begränsningsvärden för buller i naturreservatet föreskrivs i enlighet med Naturvårdsverkets rekommendationer för friluftsområden.

Knarrnäs Gård AB

Knarrnäs Gård AB har inga synpunkter på verksamheten, men skulle vilja att vattenprov tas vid bolagets stallbyggnad på Knarrnäsvägen 7 före och efter verksamheten tagits i drift för att säkerställa att vattenkvaliteten inte påverkas.

FRENTABS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN

Bemötande av länsstyrelsens yttrande

Villkorsförslag 6, 9 och 22 (tidigare 6, 10 och 23)

Frentabs förslag till villkor avseende arbetstider (villkorsförslag 6), vibrationer och luftstötsvågor (villkorsförslag 9) och användning av vatten i verksamheten (villkorsförslag 22) har justerats med anledning av länsstyrelsens invändningar.

Villkorsförslag 7 och 8

Frentab accepterar att villkoren slås ihop till ett villkor.

Prövotid

Förslaget till provisorisk föreskrift justeras enligt följande. Under prövotiden ska, som provisorisk föreskrift, följande riktvärden räknade som medelvärde för två provtagningar gälla.

Bly	15 µg/l
Koppar	40 µg/l
Zink	150 µg/l
Kadmium	0,5 µg/l
Krom	25 µg/l
Nickel	30 µg/l
Kviksilver	0,1 µg/l
Partiklar	100 µg/l
PFAS 11	Samma som halt som uppmätts i Koviksträsk
PFOS	Samma som halt som uppmätts i Koviksträsk
Fosfor	0,3 mg/l
Kväve	20 mg/l
Ammonium (NH ₄)	0,1 mg/l
Oljeindex	1,0 mg/l

Bemötande av Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens i Värmdö kommun yttranden

Utsläpp till vatten av kväve och fosfor

Frentab kan acceptera vad som anges för kväve och fosfor i kommunens dagvattenpolicy som målsättningsvärden för prövotiden. De provisoriska riktvärdena för nämnda ämnen bör dock sättas på högre nivåer med hänsyn till den osäkerhet som

föreligger beträffande reningsanläggningens effekt och som är skälet till att frågan om slutliga villkor bör skjutas upp under prøvotid.

Frentab har beräknat det halttillskott som ett utsläpp av kväve och fosfor i nivå med de föreslagna, provisoriska riktvärdena skulle ge upphov till i berörd vattenförekomst (Askrikefjärden). Resultatet av dessa beräkningar har bifogats. Det visar på mycket små halttillskott som inte innebär en otillåten försämring av status i vattenförekomsten eller äventyrar möjligheterna att uppfylla gällande miljö-kvalitetsnorm i den mening som avses i 5 kap. 4 § miljöbalken. eller äventyr enligt 5 kap. 4 §.

Mot ovanstående bakgrund vidhåller Frentab sitt förslag till provisoriska riktvärden avseende kväve och fosfor.

Trafiksäkerheten på Lagnövägen

Frentab har inte gjort gällande att oron för trafiksäkerheten skulle upphöra. Vad bolaget framfört är att trafiksäkerheten får anses acceptabel med det justerade villkoret, vilket även synes vara Trafikverkets uppfattning.

För att kunna uppfylla det justerade villkoret utan att behöva öka storleken på de lastbilar som används eller lastvikterna har Frentab även justerat sina tillståndsyrkanden. Bygg-, miljö-, och hälsoskyddsnämndens utgångspunkt beträffande lastbilsstorlek och lastvikter är således inte korrekt.

Villkor 11 (tidigare villkor 12)

Som angivits ovan kan Frentab acceptera vad som angivits i kommunens dagvattenpolicy som målsättningsvärden under prøvotiden. De provisoriska riktvärdena bör dock ligga på en högre nivå med hänsyn till den osäkerhet som föreligger beträffande vattenreningens effekt. Som framgår av resultatet av ingivna beräkningar kan utsläpp i nivå med föreslagna riktvärden inte antas leda till en

otillåten försämring eller äventyra uppfyllandet av gällande miljö kvalitetsnorm för berörd vattenförekomst.

Det är riktigt att Frentab bedrivit verksamhet på platsen tidigare. Vad som är nytt är den reningsanläggning som Frentab avser att uppföra. Eftersom reningsanläggningen är baserad på biologiska processer är det svårt att utlova utsläppsnivåer lägre än vad bolaget föreslagit som provisorisk föreskrift, även om bolaget har goda förhoppningar att kunna nå väsentligt lägre nivåer. En provotid enligt bolagets förslag är därmed motiverad.

Villkor 21 (tidigare villkor 22)

Villkor 22 avsåg ursprungligen arbetena för den vattenreningsanläggning som Frentab avsåg att genomföra i del av Koviksträsk. Bolaget har återkallat yrkandet om tillstånd i denna del men valt att behålla villkor 22, eftersom även arbetena med planerad ytvattentäkt i träsket skulle kunna innefatta vissa grumlande arbetsmoment.

Frentab ser inte någon mening med att utreda grumling som vissa arbeten med ytvattentäkten eventuellt skulle kunna ge upphov till, inte minst eftersom bolaget åtagit sig att använda bottengående och grumlingsbegränsande skärmar. Inte heller ser bolaget något annat skäl till att avvakta med prövningen av ytvattentäkten. Bolaget vidhåller därför sitt förslag.

Bemötande av Nacka kommuns yttrande

Nacka kommun har hänvisat till sitt yttrande till Mark- och miljööverdomstolen den 31 maj 2021. I det yttrande uppgav Nacka kommun att det finns ett stort behov av den verksamhet som Frentab söker tillstånd till samt att verksamheten är väl förankrad i kommunens översiktsplan. Nacka kommun har framhållit att den sökta verksamheten innebär minskade transporter, vilket är fördelaktigt såväl från ekonomisk synpunkt som från miljösynpunkt. Att hantera aktuella massor lokalt

och på ett cirkulärt sätt bidrar enligt Nacka kommun till en hållbar stadsutveckling. Frentab delar kommunens uppfattning.

Bemötande av Miljögruppens m.fl. yttrande

Miljögruppen m.fl. har vidhållit sin uppfattning att den ansökta verksamheten inte skulle vara tillåtlig samt - för det fall att tillstånd skulle medges - att villkor bör föreskrivas enligt vad Miljögruppen m.fl. föreslagit i tidigare yttranden. Det hinder mot tillåtligheten som Miljögruppen m.fl. hänvisat till är nu enbart transporter till och från bolagets anläggning och trafiksituationen på den väg som används, Lagnövägen. Nedan redovisas Frentabs bemötande av synpunkterna från Miljögruppen m.fl.

Tillåtlighet

Frentab anser inte att Mark- och miljööverdomstolens domskäl kan tolkas på det sätt som Miljögruppen m.fl. gjort gällande. Mark- och miljööverdomstolen har inte angett ett åtagande om säkerhetshöjande åtgärder enligt ÅVS:n som en förutsättning för tillåtlighetsprövningen. Om domstolen skulle ha ansett ett sådant åtagande nödvändigt, skulle den ha avvisat eller avslagit överklagandet, inte minst eftersom Miljögruppen m.fl. förde fram invändningar om brist på konkreta åtgärder och rådighet redan i sitt bemötande av Frentabs överklagande.

De enda förutsättningar som Mark- och miljööverdomstolen angett - utöver begränsningen av antalet transportrörelser motsvarande vad som gällde enligt det tidigare tillståndet - är att det bör föreskrivas villkor om att transporter ska ske endast dagtid samt villkor om vilka bullernivåer som ska gälla (se sid. 15 i domen). Frentab har kompletterat villkor 17 med begränsning av transporter till dagtid. Ett villkor avseende bullernivåer bedöms inte vara motiverat, eftersom Frentabs verksamhet bidrar i mycket liten utsträckning till den dagekvivalenta bullernivån vid bostäder längs Lagnövägen och eftersom den totala dygnsekvivalenta bullernivån, Frentabs transporter inkluderade, ligger under den nivå som rekommenderas i infrastrukturpropositionen.

Avgörande för Mark- och miljööverdomstolens bedömning synes istället ha varit den omständigheten att Frentab begränsat sina transporter till 155 rörelser per dag, motsvarande den begränsning som gällde för Frentabs verksamhet tidigare, samt att Trafikverket som expertmyndighet valt att inte avråda från ansökt verksamhet med den begränsningen. I mål nr M 13523-19 som Miljögruppen m.fl. hänvisat till motsatte sig Trafikverket ansökt verksamhet. Dessutom fanns en betydande osäkerhet avseende resultatet av den ÅVS som initierats såtillvida att sökandebolaget och Trafikverket var oense om vilka åtgärder som skulle vara nödvändiga och även om finansieringen av nödvändiga åtgärder. Denna osäkerhet om resultatet av ÅVS:n synes ha varit det bärande skälet för Mark- och miljööverdomstolens avslag. Någon sådan osäkerhet finns inte i nu aktuellt mål. En annan viktig skillnad är att den ansökta verksamheten i mål nr M 13523-19 innebar en betydande utökning av den befintliga verksamheten. Sökandebolaget avsåg att öka sin kalkbrytning från 70 000 ton per år till 900 000 ton per år, vilket skulle innebära en betydande ökning av transporterna till och från anläggningen. I nu aktuellt mål innebär den ansökta verksamheten inte någon ökning överhuvudtaget.

Den enda rimliga tolkningen av Mark- och miljööverdomstolens domskäl är att transporter begränsade till 155 rörelser per dag (motsvarande vad som gällt tidigare) inte utgör hinder mot tillåtligheten även om åtgärder enligt ÅVS:n ännu inte konkretiserats.

Något hinder mot tillåtligheten med avseende på trafiksäkerheten på Lagnövägen kan därmed inte föreligga.

Villkor avseende antal transportrörelser m.m.

Frentabs anläggning i Kovik består av två delar; dels en täkt- och återvinningsanläggning, dels ett lager för inerta schaktmassor och avbaningsmassor. Täkt- och återvinningsanläggningen omfattades tidigare av ett tillstånd meddelat av Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljöprövningsdelegationen, genom beslut den

10 maj 2006 (Dnr. 5511-2004-71414). Enligt det allmänna villkoret i detta beslut var transportererna begränsade till 140 rörelser per dygn. Lagret för inerta schaktmassor och avbaningsmassor uppfördes efter anmälan till tillsynsmyndigheten (Miljönämnden i Nacka kommun) den 26 februari 2015. I denna anmälan har transporter om 15 rörelser per dygn redovisats. Transporterna till Frentabs anläggning kunde således totalt sett uppgå till 155 rörelser per dygn.

Nu aktuell ansökan omfattar båda anläggningsdelarna. Frentabs uppgift om att antalet transportrörelser i villkor 17 motsvarar vad som gällt tidigare är således korrekt.

Som framgår av Swecos trafiksäkerhetsgranskning (sid 17 i bilaga 1 till bolagets inlägga till Mark- och miljööverdomstolen den 31 maj 2021) har förhållandevis få olyckor med tunga fordon involverade inträffat på aktuell sträcka av Lagnövägen under den tid som bolagets anläggning varit i drift (med transporter om högst 155 rörelser per dygn). Den situation under mark- och miljödomstolens syn som Miljögruppen m.fl. hänvisat till kan betraktas som ett undantag såtillvida att betydligt fler gång- och cykeltrafikanter uppehöll sig på vägen än normalt, vilket möjligtvis hängde samman med en uppmaning från Miljögruppen på Facebook.

Anledningen till att Trafikverkets ÅVS initierades var den betydande utökning av transportererna som Frentabs ansökan ursprungligen avsåg.

Frentab har föreslagit ett villkor enligt vilket transportererna till och från bolagets anläggning begränsas till 155 rörelser per dag motsvarande den begränsning som gällde för verksamheten tidigare, varav 140 rörelser avseende täkt- och återvinningsanläggningen, reglerad genom miljöprövningsdelegationens tillståndsbeslut den 10 maj 2006, och 15 rörelser avseende lagret med inerta schaktmassor som bolaget anmält till tillsynsmyndigheten den 26 februari 2015.

Frentab vidhåller att dess transporter med föreslagen begränsning till 155 rörelser per dag är acceptabelt från trafiksäkerhetssynpunkt. Det är en uppfattning som delas av Trafikverket. Om Trafikverket hade varit av annan uppfattning skulle de liksom i mål nr M 13523-19 ha motsatt sig den ansökta verksamheten.

Miljögruppen m.fl. har inte lämnat något motiv till sitt förslag till justering.

Villkor om buller från Frentabs transporter

Frentab är helt införstått med att bolagets transporter på Lagnövägen utgör följdverksamhet. Frentab har föreslagit ett villkor avseende transporter (villkor 17) med den utgångspunkten.

Frentab anser dock att ett villkor avseende buller från transporterna inte är motiverat, eftersom bolaget påverkar den totala dagekvivalenta ljudnivån vid berörda bostäder i mycket liten utsträckning, infrastrukturpropositionens riktvärden avseende dygnsekvivalent buller uppfylls på aktuell sträcka av Lagnövägen och - Frentabs transporter utgör en förhållandevis liten del av den totala trafiken på denna sträcka.

Om mark- och miljödomstolen ändå skulle finna ett villkor avseende buller från transporterna motiverat, bör det utformas enligt följande.

Om buller från Frentabs transporter på Lagnövägen vid uteplats i anslutning till en bostadsbyggnads mest ljuddämpade sida överskrider en maximal ljudnivå om 70 dBA eller en dagekvivalent ljudnivå om 60 dBA för bostadsbyggnader uppförda efter den 31 december 1996, ska bolaget bekosta installation av bullerskydd på den fastighet som berörs enligt ovan, om fastighetsägare begär det.

Anledningen till att Frentab valt en åtgärdsnivå avseende ekvivalent ljudnivå som är 5 dBA högre än det riktvärde som anges i infrastrukturpropositionen är att det senare

riktvärdet avser dygnsekvivalent ljudnivå, medan villkorsförslaget avser dag-ekvivalent ljudnivå. Ett riktvärde avseende dagekvivalent ljudnivå bör rimligtvis vara högre än ett riktvärde för dygnsekvivalent ljudnivå, eftersom det avser en kortare period och en tid på dygnet då störningskänsligheten är väsentligt mindre.

Naturvårdsverket har i sin vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (rapport 6538) angett att riktvärden för trafik bör vara vägledande för buller från transporter till och från ett verksamhetsområde men att det i särskilda fall kan behöva göras andra bedömningar, till exempel vid tillfartsvägar till täkter där transporterna till och från dessa står för en betydande del av bullerstörningarna.

Som framgår av Frentabs inlägga den 20 december 2021 utgör Frentabs transporter en liten del av den totala trafiken på Lagnövägen (4 procent). Vidare påverkar de den totala bullernivån längs denna väg i mycket liten utsträckning. Frentabs transporter kan därför inte anses stå för "en betydande del av bullerstörningarna" i den mening som avses i Naturvårdsverkets vägledning. Under alla förhållanden framstår Miljögruppens m.fl. förslag till justering där transporterna inkluderas i verksamheten som uppenbart orimligt. Frentab motsätter sig därför detta förslag.

Vad beträffar Miljögruppens m.fl. andrahandsförslag så har Frentab - i andra hand - föreslagit ett villkor om buller från bolagets transporter.

Villkor avseende ianspråktagande av tillståndet

Trafikverket har som expertmyndighet valt att inte avråda från den ansökta verksamheten, under förutsättning att antalet transportrörelser begränsas till 155 rörelser per dag, motsvarande den begränsning som gällde för verksamheten tidigare och som Frentab föreslagit som villkor. Trafikverket har inte framfört något krav om att säkerhetshöjande åtgärder ska vara vidtagna innan tillståndet tas i anspråk.

Trafikverkets åtgärdsvalsstudie initierades på grund av Frentabs tidigare planer som innebar avsevärt fler transportrörelser än vad bolagets nuvarande förslag till villkor medger, och det är till denna större belastning som åtgärdsvalsstudiens förslag till säkerhetshöjande åtgärder kommer att vara anpassat, inte till den belastning som det föreslagna villkoret medger.

Inte heller i Mark- och miljööverdomstolens dom den 11 november 2021 har säkerhetshöjande åtgärder angivits som förutsättning för tillstånd enligt Frentabs ansökan.

Det villkor som Miljögruppen m.fl. föreslagit är således inte motiverat.

Villkor avseende begränsning av drifttiden

Som framgår av kommentarerna till länsstyrelsens yttrande nedan har Frentab justerat sitt förslag till villkor avseende begränsning av drifttiden.

Buller i Velamsunds naturreservat

Frentab har kommenterat Miljögruppens m.fl. förslag till justering av villkor 5 i inlägga till mark- och miljödomstolen den 25 april 2019 i mål nr M 5291-18, vartill hänvisas. I dessa kommentarer konstateras att Naturvårdsverkets rekommendationer för friluft- och rekreationsområden avser områden "där en låg ljudnivå utgör en särskild kvalitet" samt att Velamsunds naturreservat inte utgör ett sådant område eftersom det är omgivet av industriverksamheter och trafikleder, vilket var fallet redan då reservatet bildades. Vidare framhålls att Frentab åtagit sig att inte bedriva någon bullrande verksamhet när naturreservatet används som mest, det vill säga under sommarveckor och helger. Slutsatsen är att Naturvårdsverkets rekommendationer inte är tillämpliga och att de begränsningsvärden som bolaget föreslagit bör accepteras.

Villkor om stenkast och tung täckning

Frentab har kommenterat Miljögruppens m.fl. förslag till villkor i inlaga till mark- och miljödomstolen den 25 april 2019 i mål nr M 5291-18. Där konstateras att ett skyddsområde kommer att upprättas av ansvarig sprängare, att storleken på skyddsområdet är beroende av ett flertal faktorer vilka sammanvägs av ansvarig sprängare enligt praxis samt att det inte är ovanligt att skyddsområden för sprängningar i bergtäkter sträcker sig utanför verksamhetsområdet. Därför bör ett villkor enligt Miljögruppens m.fl. förslag inte föreskrivas.

Villkor om skyddszon

Frentab har i inlagan den 25 april 2019 hänvisat till den planerade, tillkommande bullervallen samt framhållit att denna på ett effektivt sätt kommer att förhindra insyn mot verksamhetsområdet från naturreservatet och även motverka spridning av damm och buller från verksamhetsområdet till reservatet. Bullervallen kommer att vara ca 8-10 meter hög och ca 20 meter bred. Dess läge framgår av i målet ingiven karta. Av kartan framgår även att avståndet från verksamhetsområdet till bullervallen kommer att vara ca tre meter och att avståndet från bullervallen till reservatet ca fem meter, vilket innebär att det totala avståndet från verksamhetsområdet till reservatet kommer att uppgå till ca 28 meter.

Av ovanstående skäl motsätter sig Frentab Miljögruppens m.fl. förslag till villkor.

Bemötande av Nacka Miljövårdsråds yttrande

Nacka miljövårdsråd har framfört i huvudsak samma synpunkter som Miljögruppen m.fl. Se bemötande ovan.

Bemötande av Knarrnäs Gård AB:s yttrande

Knarrnäs Gård AB har framställt önskemål om vattenprover vid Frentabs stallbyggnad.

Både yt- och grundvatten rör sig mot tälkten, någon risk för påverkan vid Knarrnäs gård föreligger därmed inte. En översiktskarta som visar det avrinningsområde som den ansökta verksamheten ligger inom har bifogats. Knarrnäs gård ligger utanför detta område. Vidare har bifogats en karta över det område där en möjlig avsänkning kan ske. Knarrnäs gård ligger utanför även detta område. Vattenprover vid stallbyggnaden behöver således inte utföras.

DOMSKÄL

Målets handläggning

Sedan Mark- och miljööverdomstolen återförvisat målet till mark- och miljödomstolen har domstolen återupptagit handläggningen under november 2021. Efter att Frentab preciserat de yrkanden och den omfattning av ansökan som skulle prövas vid den fortsatta handläggningen har domstolen under januari 2022 kungjort den justerade ansökan. Huvudförhandling i målet har hållits den 17 maj 2022.

Specifik miljöbedömning

Denna domstol har i dom den 18 december 2019 i mål nr M 5291-18 bedömt att miljökonsekvensbeskrivningen med gjorda kompletteringar uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras och beslutat att godkänna miljökonsekvensbeskrivningen. Såvitt det kan förstås har Mark- och miljööverdomstolen varken upphävt eller ändrat domen i denna del och domslutet vad avser godkännandet av miljökonsekvensbeskrivningen står därmed fast.

Rådighet

Mark- och miljödomstolen har i dom den 18 december 2019 i mål nr M 5291-18 ansett att Frentab har visat att bolaget har rådighet över vatten enligt 2 kap. lagen (1998:821) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Det finns inte skäl att nu göra en annan bedömning.

Tillåtlighet

Prövningens omfattning

I dom den 18 december 2019 i mål nr M 5291-18 har mark- och miljödomstolen dragit slutsatsen att den ansökta verksamheten då inte kunde tillåtas med hänsyn till de olägenheter, särskilt avseende trafiksäkerheten, som verksamhetens transporter skulle ge upphov till på Lagnövägen. Domstolen ansåg vidare att det fanns skäl att begränsa den ansökta återvinningsverksamhet i den del som rör mottagning av material som ska användas för efterbehandling och att den då ansökta verksamheten avseende användning av totalt 2 850 000 ton avfall i form av massor m.m. inte var tillåtlig. I övrigt bedömde dock domstolen att det inte fanns något hinder mot den ansökta verksamheten enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen har därefter i dom den 11 november 2021 i mål nr M 459 -20 anslutit sig till bedömningen att det i och för sig är lämpligt att bedriva en fortsatt verksamhet av aktuellt slag på den aktuella platsen med hänsyn till vad som framkommit i lokaliseringsutredningen och behovet i området, men att lokaliseringen medför att särskilda hänsyn behöver tas. Vidare har Mark- och miljööverdomstolen konstaterat att Frentab, med sina justerade yrkanden, har minskat mängden massor som ska behandlas på området så att transporterna kan rymmas inom de högst 155 transportrörelser per dag som Frentabs yrkande omfattar och som bolaget har haft tillstånd till tidigare. Mark- och miljööverdomstolen har också redogjort för att Trafikverket i remissyttrande anfört att det inte är motiverat att avråda från att befintlig verksamhet tillåts och att verket har för avsikt att inleda en åtgärdsvalsstudie för Lagnövägen. Mark- och miljödomstolen noterar att åtgärdsvalsstudie sedermera har slutförts och att den föreslår tre åtgärds paket för att förbättra trafiksäkerheten för samtliga trafikanter längs utredningssträckan.

Mark- och miljööverdomstolen har sammanfattningsvis konstaterat att den minskade omfattningen av verksamheten som Frentab numera yrkar, tillsammans med de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som Frentab avser att vidta, innebär att det inte finns skäl att bedöma att verksamheten kommer att medföra sådana olägenheter

på Lagnövägen att den inte skulle kunna tillåtas under förutsättning att lämpliga villkor bestäms för den följdverksamhet som transportererna innebär. Mark- och miljööverdomstolen har därvid framhållit att transportererna bör regleras genom villkor, såväl avseende att transporter ska ske endast dagtid som bestämmande av vilka bullernivåer som kan accepteras.

Mark- och miljööverdomstolen har alltså fastslagit att de olägenheter, som verksamhetens transporter ger upphov till på Lagnövägen, inte är sådana att verksamheten är otillätlig förutsatt att transportererna är begränsade till 155 rörelser per dag och att lämpliga villkor bestäms. Enligt Frentabs villkorsförslag 14 får antalet rörelser med tunga transportfordon till och från Frentabs anläggning inte överskrida 155 per dag. Vad mark- och miljödomstolen nu har att pröva, såvitt avser verksamhetens transporter, är därmed vilka övriga villkor som behövs och är lämpliga för den följdverksamhet som transportererna innebär. Domstolen återkommer till denna fråga nedan under underrubriken *Villkor avseende transporter*.

När det gäller mängden massor för efterbehandling m.m. som kan tillåtas har Mark- och miljööverdomstolen ansett att preciseringar behöver göras för att ställning ska kunna tas till tillåtligheten och för att villkor ska kunna bestämmas.

Mark- och miljööverdomstolen har vidare angett att det inte finns skäl att bedöma den yrkade vattenverksamheten som otillätlig eller att lämpliga villkor inte skulle kunna bestämmas för verksamheten och även konstaterat att slutliga villkor i så fall får bestämmas efter den provotid som Frentab yrkat och länsstyrelsen ansett lämplig.

Som det får förstås har Mark- och miljööverdomstolen inte heller i övrigt ansett att det har framkommit skäl som gör att ansökan, som den nu har utformats, inte kan tillåtas. Mark- och miljööverdomstolen har dock återförvisat målet till mark- och miljödomstolen för prövning av tillåtligheten beträffande masshantering och

ansökan i övrigt. Mot bakgrund av Mark- och miljööverdomstolens ställningstaganden finner mark- och miljödomstolen att prövningens omfattning, såvitt avser frågan om tillstånd kan lämnas, nu blir begränsad till att avse masshanterings tillåtlighet.

Under alla förhållanden har det inte framkommit skäl att frånga denna domstols tidigare bedömning att det, utöver nämnda frågor, saknas hinder mot den ansökta verksamheten enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken.

Masshanterings tillåtlighet

Frentab har i denna del - liksom vid Mark- och miljööverdomstolen - begränsat sitt yrkande avseende användning av avfallsmassor inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling till totalt 2 100 000 ton.

I andra hand, för det fall mark- och miljödomstolen skulle finna att användningen av avfallsmassor i efterbehandlingen inte bör avgöras nu, utan i ett senare skede, har Frentab yrkat tillstånd till användning av totalt 200 000 ton avfallsmassor som medför ringa föroreningsrisk för bullervallar.

Såväl denna domstol i dom av 18 december 2019 i mål nr 5291-18, som Mark- och miljööverdomstolen i dom den 11 november 2021 i mål M 459-20, har redogjort för utgångspunkterna vid bedömningen av frågan om det är tillåtligt att använda avfallsmassor för efterbehandling av en täkt (se även MÖD 2019:36). Med beaktande av dessa utgångspunkter gör domstolen nu följande bedömning.

Ersätter avfallet annat material som annars hade behövts?

Denna domstol har vid sin tidigare prövning av Frentabs ansökan ansett att bolaget inte visat att det huvudsakliga syftet med införseln av de då aktuella mängderna massor var att ersätta annat material som annars använts och att det därmed inte var fråga om ett återvinningsförfarande. Mark- och miljööverdomstolen har därefter konstaterat att även med det där justerade förstahandsyrkandet är fråga om stora mängder massor som Frentab vill föra in – 1 745 000 ton efter avdrag för massor

som redan finns på verksamhetsområdet. Mark- och miljööverdomstolen har vidare påtalat att behovet av avfallsmassor för efterbehandlingen blir mindre om stora mängder entreprenadberg tas in eftersom det då kommer brytas mindre berg. Detta kan i sin tur medföra att uttaget av berg blir mindre än den under tillståndstiden yrkade mängden. Mark- och miljööverdomstolen har därför ansett att relationen mellan mängden avfallsmassor som behövs för efterbehandlingen och mängden berg som tas ut måste preciseras.

Frentab har angett att efterbehandlingsplanen utgår från att berg uttagits i nivå med det tillstånd som Frentab yrkat, 3 750 000 ton, och att baserat på detta uttag och efterbehandlingsplanen kan behovet av avfallsmassor i efterbehandlingen beräknas till 1 900 000 ton. Till denna mängd ska läggas behovet av avfallsmassor i bullervallen, 200 000 ton. Det ger en sammanlagd mängd om 2 100 000 ton, vilket är vad Frentab har yrkat. Som Frentab har anfört saknar det betydelse om det avfall som omfattas av tillståndsplikten tas in till anläggningen eller om det uppkommer i anläggningen. Domstolen delar således Frentabs bedömning att förekomsten av finmaterial från våtsikten inte ska dras av från den yrkade mängden.

Eftersom behovet av avfallsmassor för efterbehandlingen blir mindre om uttaget av berg minskar har Frentab nu även begränsat sitt yrkande på så sätt att hanterad mängd avfallsmassor för bullervallar och efterbehandling inte får överstiga vad som krävs för att efterbehandla bergtäkten och uppföra planerad bullervall.

För att säkerställa att det inte tas in mer avfall än nödvändigt har Frentab även åtagit sig att vid varje tidpunkt se till att lagret av avfallsmassor som ska användas för efterbehandlingen inte är större än vad som krävs för bedömd återstående efterbehandling. Vidare har Frentab åtagit sig att redovisa storleken på detta lager och en bedömning av det återstående efterbehandlingsbehovet i den årliga miljörapporten.

Mark- och miljödomstolen anser att ovan redovisad begränsning av yrkandet, sammantagen med det åtagande som Frentab gjort vad gäller lagret av

avfallsmassor och redovisningen därav, medför att Frentab får anses ha visat att det huvudsakliga syftet med införsel av de aktuella massorna är att ersätta ett annat material som annars hade använts.

Avfallsmassornas lämplighet

Av Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 juni 2020 i mål nr M 36-19 framgår att även om det finns en inneboende risk i att flytta stora massor från en plats till en annan och lämna dem där så kan det dock inte medföra att förfarandet aldrig kan tillåtas. En bedömning av vad som kan anses utgöra bästa möjliga teknik och vilka försiktighetsmått som är rimliga att kräva måste ske i varje enskilt fall utifrån verksamhetens förutsättningar och förhållandena på den aktuella platsen.

Den ansökan om fortsatt täkt- och återvinningsverksamhet som var föremål för Mark- och miljööverdomstolens prövning i det ovan nämnda målet var lokaliserad nära såväl en dricksvattentäkt som ett vattenskyddsområde. Som Frentab har framhållit råder andra förhållanden för den nu sökta verksamheten. Domstolen delar därför bolagets uppfattning att det för användningen av avfallsmassor i efterbehandlingen och bullervallen är tillräckligt att som kvalitetskrav ange att massorna ska uppfylla Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller kraven på inerta massor enligt förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Detta även om det i förevarande mål är fråga om en väsentligt större mängd massor än i mål nr M 36-19.

Mark- och miljööverdomstolen har i dess dom avseende Frentabs ansökan framhållit att det förutom angivande av kvalitetskraven är viktigt att det, vid tillstånd till denna typ av verksamhet, sker en noggrann kontroll av de massor som tas emot så att de uppfyller de bestämda kraven. Vidare framgår att Mark- och miljööverdomstolen har ansett att Frentabs redovisning av kontrollförfarandet och mottagningskontrollen inte ger skäl att tro annat än att en effektiv kontroll kommer att kunna ske. Mark- och miljööverdomstolen har dock ansett att detta kan behöva regleras i särskilda villkor.

Frentab har föreslagit villkor i detta avseende. Villkorsförslaget behandlas nedan under underrubriken *Villkor avseende mottagning av avfallsmassor*.

Under ovan angivna förutsättningar bedömer mark- och miljödomstolen att avfallet kan anses lämpligt att använda för efterbehandling av den aktuella täkten och den planerade bullervallen.

Sammanfattande bedömning av masshanteringens tillåtlighet

Sammanfattningsvis finner mark- och miljödomstolen att det i detta fall finns förutsättningar att tillåta användning av högst 2 100 000 ton avfall i form av massor m.m. som uppfyller Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller inerta massor enligt förordning [2001:512]) medför ringa föroreningsrisk inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling.

Ekonomisk säkerhet

Frentab kommer att ställa nödvändig ekonomisk säkerhet för efterbehandling av verksamheten.

Uppgift om avfallstyper och mängder av avfall

Enligt 22 kap. 25 a § 1 och 2 miljöbalken ska en dom som omfattar tillstånd att behandla avfall alltid innehålla uppgift om avfallstyper och mängder av avfall som får behandlas och uppgift om den behandlingsmetod som ska tillämpas på avfallet. För avfall som ska behandlas på sätt som definieras i 15 kap. 6 § miljöbalken framgår dessa uppgifter av domslutet och bilaga 2.

Samlad bedömning av verksamhetens tillåtlighet

Sammanfattningsvis bedöms verksamheterna tillåtliga enligt miljöbalken under förutsättning att tillståndet förenas med de villkor som framgår av domslutet. Det finns därmed förutsättningar för att bifalla Frentabs ansökan om tillstånd.

Tillståndets tidsbegränsning

Frentab har i första hand hemställt att tillståndet till bergtäktsverksamheten ska gälla i 15 år från den tidpunkt som bolaget tar tillståndet i anspråk förutsatt att yrkandet om verkställighetsförordnande bifalls, i andra hand från det att domen vinner laga kraft. Tillstånd får tidsbegränsas enligt 16 kap. 2 § miljöbalken.

Domstolen anser att tillståndstiden vad avser bergtäktsverksamheten ska bestämmas till 15 år i enlighet med Frentabs andrahandsyrkande.

Villkor

Frentabs villkorsförslag 1-4, 7-10, 12-13 och 15-20

Varken remissmyndigheterna eller övriga som yttrat sig i målet har haft några invändningar mot Frentabs slutliga förslag till villkor i dessa delar. Mark- och miljödomstolen bedömer att villkorsförslagen ifråga är lämpliga och bör föreskrivas på sätt som framgår av villkor 1-4, 8-13, 15 och 18-22 i domslutet dock med de preciseringar av villkor 1 och 19 som framgår därav.

Villkor avseende buller från verksamheten

Remissmyndigheterna har inte haft några invändningar mot Frentabs villkorsförslag avseende buller från verksamheten. Domstolen har dock konstaterat att det föreslagna villkoret saknar reglering för dagtid lör-, sön- och helgdag trots att underhåll och service kan ske under helger. Frentab har vid huvudförhandlingen inte haft något att invända mot att även dessa tider regleras i villkoret.

Nacka Miljövårdsråd har invänt att det av villkor 5 följer att Frentab avser att bedriva sin verksamhet dygnet runt och att det därför bör ändras så att där framgår att verksamheten bara får bedrivas vardagar dagtid kl. 07-18.

Nacka Miljövårdsråd och Miljögruppen m.fl. har även yrkat att begränsningsvärden för buller i Velamsunds naturreservatet ska föreskrivas i enlighet med Naturvårdsverkets rekommendationer för friluftsområden och andra rekreationsområden.

Domstolen konstaterar att det av Frentabs villkorsförslag avseende arbetstider framgår att verksamheten endast får bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00. Domstolen delar vidare Frentabs uppfattning att Velamsunds naturreservat inte är ett sådant friluftsområde som avses i Naturvårdsverkets rekommendationer för friluftsområden och rekreationsområden (rapport 6538). De begränsningsvärden som bolaget föreslagit bör därför accepteras. Villkoret om buller från verksamheten ska därför ges den utformning som framgår av villkor 5 i domslutet.

Villkor avseende arbetstider

Sedan länsstyrelsen avstyrkt Frentabs förslag avseende arbetstider har bolaget justerat det i enlighet med de synpunkter som länsstyrelsen framfört. Övriga remissmyndigheter har inte haft några invändningar mot Frentabs villkorsförslag. Nacka Miljövårdsråd har dock invänt att det bör ändras så att där framgår att verksamheten bara får bedrivas vardagar dagtid kl. 07-18.

Mark- och miljödomstolen anser att det saknas skäl att begränsa arbetstiderna ytterligare utan bedömer att villkorsförslaget ifråga är lämpligt och bör föreskrivas på sätt som framgår av villkor 6 i domslutet.

Villkor avseende transporter

Mark- och miljööverdomstolen har framhållit att transportererna bör regleras genom villkor, såväl avseende att transporter ska ske endast dagtid som bestämmande av vilka bullernivåer som kan accepteras.

Frentab har föreslagit ett villkor (villkorsförslag 14) som innebär att antalet rörelser med tunga transportfordon till och från Frentabs anläggning inte får överskrida 155 per dag och att transporter till och från bolagets anläggning endast får ske dagtid (kl. 06-18).

Remissmyndigheterna har inte haft några invändningar mot Frentabs villkorsförslag avseende antalet transportrörelser. Nacka Miljövårdsråd och Miljögruppen m.fl. har dock ansett att transportererna bör begränsas till maximalt 140 per arbetsdag och Nacka Miljövårdsråd har ansett att det ska framgå att transporter till och från verksamheten bara får ske dagtid vardagar kl. 07-18.

Mark- och miljödomstolen anser att det inte finns skäl att begränsa antalet fordonsrörelser till maximalt 140 per arbetsdag eller att begränsa tiden då transporter får ske till kl. 07-18. Det förhållandet att antalet transporter under nu pågående återställande av tåkten enligt tidigare tillstånd uppgår till maximalt 140 per dag förändrar inte den bedömningen.

Domstolen bedömer att Frentabs villkorsförslag 14 är lämpligt och att det bör föreskrivas på sätt som framgår av villkor 7 i domslutet.

När det sedan gäller villkor avseende buller från Frentabs transporter har Frentab, med åberopande av en komplettering till tidigare bullerutredning, anfört att ett bullervillkor inte bör föreskrivas eftersom den dygnsekvivalenta ljudnivå som trafiken på Lagnövägen ger upphov till utomhus vid bostäder ligger avsevärt under det riktvärde som rekommenderas i infrastrukturpropositionen, även inklusive Frentabs transporter, och eftersom Frentabs transporter påverkar den dagekvivalenta ljudnivån från samma trafik i mycket liten utsträckning. Frentab har även anfört att det bör beaktas att bolagets transporter utgör endast fyra procent av den samlade trafiken på Lagnövägen.

Om mark- och miljödomstolen skulle finna ett villkor avseende buller från transportererna motiverat, har Frentab dock föreslagit ett bullervillkor som innebär att bolaget vid för höga ljudnivåer ska bekosta installation av bullerskydd, dock med en åtgärdsnivå avseende ekvivalent ljudnivå som är 5 dBA högre än det riktvärde som anges i infrastrukturpropositionen eftersom det senare riktvärdet avser dygnsekvivalent ljudnivå, medan villkorsförslaget avser dagekvivalent ljudnivå.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det av Frentabs bullerutredningen framgår att ljudnivån från trafik på Lagnövägen, inklusive Frentabs transporter, ger en dygnsekvivalent ljudnivå på högst 55 dBA vid de mest utsatta bostäderna. Domstolen konstaterar vidare att Frentab, efter Mark- och miljööverdomstolens dom, har inkommit med en komplettering till tidigare bullerutredning i vilken även den dagekvivalenta ljudnivå som trafiken på Lagnövägen ger upphov till utomhus vid bostäder med respektive utan Frentabs transporter beräknats. Av kompletteringen framgår att den totala trafiken, inklusive verksamhetens transporter, ger upphov till en dagekvivalent ljudnivå på 57 dBA medan den totala trafiken, exklusive verksamhetens transporter, ger upphov till en dagekvivalent ljudnivå på 56 dBA. Verksamhetens transporter bidrar således till den totala ekvivalenta ljudnivån med endast ca 1 dB. Mot bakgrund härav anser domstolen att det inte är motiverat med ett villkor avseende buller från Frentabs transporter och ett sådant villkor bör således inte föreskrivas.

Villkor avseende partikel- och oljeavskiljning m.m.

Enligt Frentabs villkorsförslag 11 ska vatten som avleds från verksamhetsområdet genomgå partikel- och oljeavskiljning samt kväverening. Vatten som avleds till recipienten ska kontrolleras med avseende på suspenderade material och föroreningsinnehåll.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun har ansett att villkorsförslaget behöver förtydligas med gränsvärden för föroreningshalter (partiklar, metaller samt näringsämnen) och flöden.

Som framgår nedan delar domstolens Frentabs uppfattning att frågan om villkor för utsläpp till vatten bör skjutas upp under en prövotid. Domstolen kan vidare konstatera att Frentab har accepterat att de halter som uppges i Värmdö kommuns dagvattenpolicy ska utgöra målsättningsvärden under prövotiden. Domstolen anser därmed att villkorsförslaget ifråga är lämpligt och bör föreskrivas på sätt som framgår av villkor 14 i domslutet.

Villkor avseende mottagning av avfallsmassor

Mark- och miljööverdomstolen har angett att kontroll av de massor som tas emot kan behöva regleras i särskilda villkor. Frentab har med anledning därav föreslagit ett villkor enligt vilket inkommande avfallsmassor ska provtas och analyseras regelbundet vilket innebär att så ska ske när den totala mängden inkommande massor uppgår till ca 8 000 ton räknat från föregående provtagning och analys. Vid huvudförhandlingen har Frentab förtydligat att detta motsvarar den rutin som bolaget tillämpat i minst 5 år och att lastvikten i snitt ligger kring 20 ton. Frentab har vidare förklarat att bolaget inte har något att invända mot ett villkor som innebär att det ska samråda med tillsynsmyndigheten angående detaljerade rutiner för mottagningskontroll och uppföljning samt hur dokumentation och kontroll av inkommande avfallsmassor ska ske.

Mark- och miljödomstolen anser att kontroll av inkommande avfallsmassor lämpligen bör regleras på det sätt som framgår av villkor 16 och 17 i domslutet. För att kravet på samråd med tillsynsmyndigheten i villkor 17 ska fylla en funktion överläts till tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor avseende mottagningskontroll och dokumentation (se MÖD 2016:32).

Villkor avseende grumling

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun har ansett att Frentabs villkorsförslag 21 är alltför generellt formulerat.

Domstolen konstaterar att Frentabs villkorsförslag ursprungligen avsåg arbeten för en vattenreningsanläggning som inte längre omfattas av bolagets yrkanden. Vad gäller den omfattning som ansökan nu avser anser domstolen att villkorsförslaget ifråga är lämpligt och bör föreskrivas på sätt som framgår av villkor 23 i domslutet.

Villkor avseende PFAS 11

Enligt Frentabs villkorsförslag 22 får halten av PFAS 11 i vatten som används i verksamheten som årsmedelvärde uppgå till högst 90 ng/l.

Länsstyrelsen har ställt sig positiv till att vattnet renas från PFAS innan det används i verksamheten. Länsstyrelsen har dock ansett att villkoret även bör omfatta vatten från andra källor än Koviksträsk, såsom brunnar inom verksamhetsområdet, för att minimera risken att PFAS sprids vidare. Länsstyrelsen har vidare yrkat att villkoret ska ha följande lydelse. ”*Vatten som innehåller PFAS ska renas med kolfilter innan det används inom verksamheten.*”

Frentab har vid huvudförhandlingen motsatt sig länsstyrelsens yrkande och angett att 90 ng/l är det årsmedelvärde som bolaget med säkerhet kan garantera. Frentab har även uppgett att bolaget har för avsikt att rena vattnet vid behov och att det därför, enligt bolagets bedömning, är tillräckligt med ett villkor som anger ett utsläppsvärde. Enligt Frentabs uppfattning är 90 ng/l också en rimlig nivå mot bakgrund av att bolagets verksamhet inte tillför PFAS. För det fall Frentab ska kunna garantera en lägre nivå måste frågan istället utredas under en provotid.

Länsstyrelsen har ställt sig positiv till ett provotidsförfarande, men vidhållit sitt villkorsförslag.

Domstolen konstaterar att Frentab har uppgett att ytvatten från Koviksträsk ska användas dels i våtsikten, dels för dammbekämpning. Vid en provtagning i Koviksträsk 2016 har både PFOS och PFAS påträffats, varav PFAS uppmätts till 12,78 ng/l. Domstolen delar i och för sig länsstyrelsens uppfattning att ett villkor om den halt PFAS som ska få användas i verksamheten bör omfatta vatten från även andra källor än Koviksträsk, men konstaterar att det krävs ytterligare kontroller än en enda provtagning för att ett slutligt villkor ska kunna föreskrivas. Domstolen anser att det mot denna bakgrund är lämpligt att frågan om halten av PFAS i vatten som används i verksamheten utreds under en provotid. Se vidare nedan.

Delegation

Mark- och miljödomstolen bedömer att det finns skäl att med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter

Domstolen anser att det finns ett behov av att Frentab under en provotid kontrollerar innehållet av halten av PFAS 11 i vatten som används i verksamheten. Domstolen anser också att det finns ett behov av Frentab föreslagen kontroll av innehållet av föroreningar i det från reningsanläggningen utgående vattnet.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att PFAS och PFOS tillsammans påverkar ekologisk och kemisk status. PFAS 11 sorteras in under kategorin särskilt förorenande ämnen (SFÄ) som påverkar den ekologiska statusen och PFOS sorteras in under prioriterade ämnen som påverkar den kemiska statusen. Koviksträsk är dock inte klassad som en vattenförekomst med miljökvalitetsnormer (MKN) utan ett s.k. övrigt vatten. Dock får påverkan på ”övriga vatten” inte riskera att orsaka försämringar i vattenförekomster (Askrikefjärden). Värdet som uppmättes i Koviksträsk för PFOS kan riskera att gränsvärdet för årsmedelhalter (AA-EQS) för sjöar och vattendrag (0,65 ng/l) överskrids och kan påverka Askrikefjärden nedströms. Värdet för PFAS 11 är baserat på en provtagning och osäkerheten kring haltvariationer gör att det inte går att utesluta att gränsvärdet överskrids, 90 ng/l, för alla typer av ytvatten (MAC-EQS).

Domstolen anser mot denna bakgrund att det är motiverat att sätta en övre gräns för utgående vatten från reningsanläggningen i provotidsföreskriften för PFAS 11 och PFOS.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun har ansett att de provisoriska riktvärden som Frentab föreslagit för kväve och fosfor är för höga. Domstolen anser dock att de föreslagna värdena kan godtas.

Domstolen föreskriver sammanfattningsvis utredningsvillkor och provisoriska villkor på sätt som framgår av U1-2 och P1-2 i domslutet.

Igångsättningstid, arbetstid och oförutsedd skada

Remissmyndigheterna har inte framfört några synpunkter på Frentabs förslag avseende igångsättningstid, arbetstid och tid för att anmäla oförutsedd skada. Mark- och miljödomstolen bedömer att Frentabs förslag kan godtas.

Verkställighetsförordnande

Frentab har hemställt att mark- och miljödomstolen ska förordna om omedelbar verkställighet av den dom vari tillstånd meddelas.

Huvudregeln är att en dom får tas i anspråk först när den har vunnit laga kraft. När det finns skäl till det får mark- och miljödomstolen dock förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk, även om domen inte har vunnit laga kraft.

Sökanden ska därvid visa att det finns konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande samt ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart. Det krävs att sökandens intresse med viss marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör finnas innan tillståndet får tas i anspråk. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras (se NJA 2012 s. 623).

I detta fall har Frentab endast angett att det är av stor vikt att Frentab får fortsatt sin verksamhet. Annat har visserligen inte framkommit än att de skador som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk kommer att bli begränsade. Det har inte heller rests några invändningar mot ett verkställighetsförordnande från remissmyndigheterna, men såväl Miljögruppen m.fl. som Nacka miljövårdsråd har motsatt sig att verkställighetsförordnande meddelas för täktverksamheten. Miljögruppen

m.fl. har dock inte haft något att erinra mot att ett verkställighetsförordnande meddelas för återvinningsverksamheten.

Vad gäller återvinningsverksamheten finner mark- och miljödomstolen vid en samlad bedömning att Frentabs intresse av att kunna ta tillståndet i anspråk utan hinder av att domen vunnit laga kraft överväger risken för skada på miljön. Det finns därför skäl att besluta om ett verkställighetsförordnande i den delen. När det gäller bergtäktsverksamheten anser domstolen dock att de skäl som Frentab har angett inte är sådana att verkställighetsförordnande kan ges. Frentabs begäran i den delen ska därför avslås.

Prövningsavgift

Denna domstol har i dom den 18 december 2019 i mål nr M 5291-18 fastställt prövningsavgiften slutligt till 21 660 kr. Såvitt det kan förstås har Mark- och miljööverdomstolen varken upphävt eller ändrat domslutet i denna del och domslutet vad avser prövningsavgiften står därmed fast.

Rättegångskostnader

Frentab har medgett den av länsstyrelsen yrkade ersättningen för rättegångskostnader avseende vattenverksamheten. Det av länsstyrelsen yrkade beloppet ska därför bifallas.

Övriga yrkanden

Övriga yrkanden och villkorsförslag, som inte tillgodosetts genom uttryckliga åtaganden från Frentabs sida eller annars behandlats i denna dom, avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 7 (MMD-01)

Överklagande senast den 12 juli 2022.

Katarina Winiarski Dol

Annika Månsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Katarina Winiarski Dol, ordförande, och tekniska rådet Annika Månsson samt de särskilda ledamöterna Agneta Melin och Anna-Lena Olsson.

KOORDINATSYSTEM

SWEREF 99 1800 / RH2000

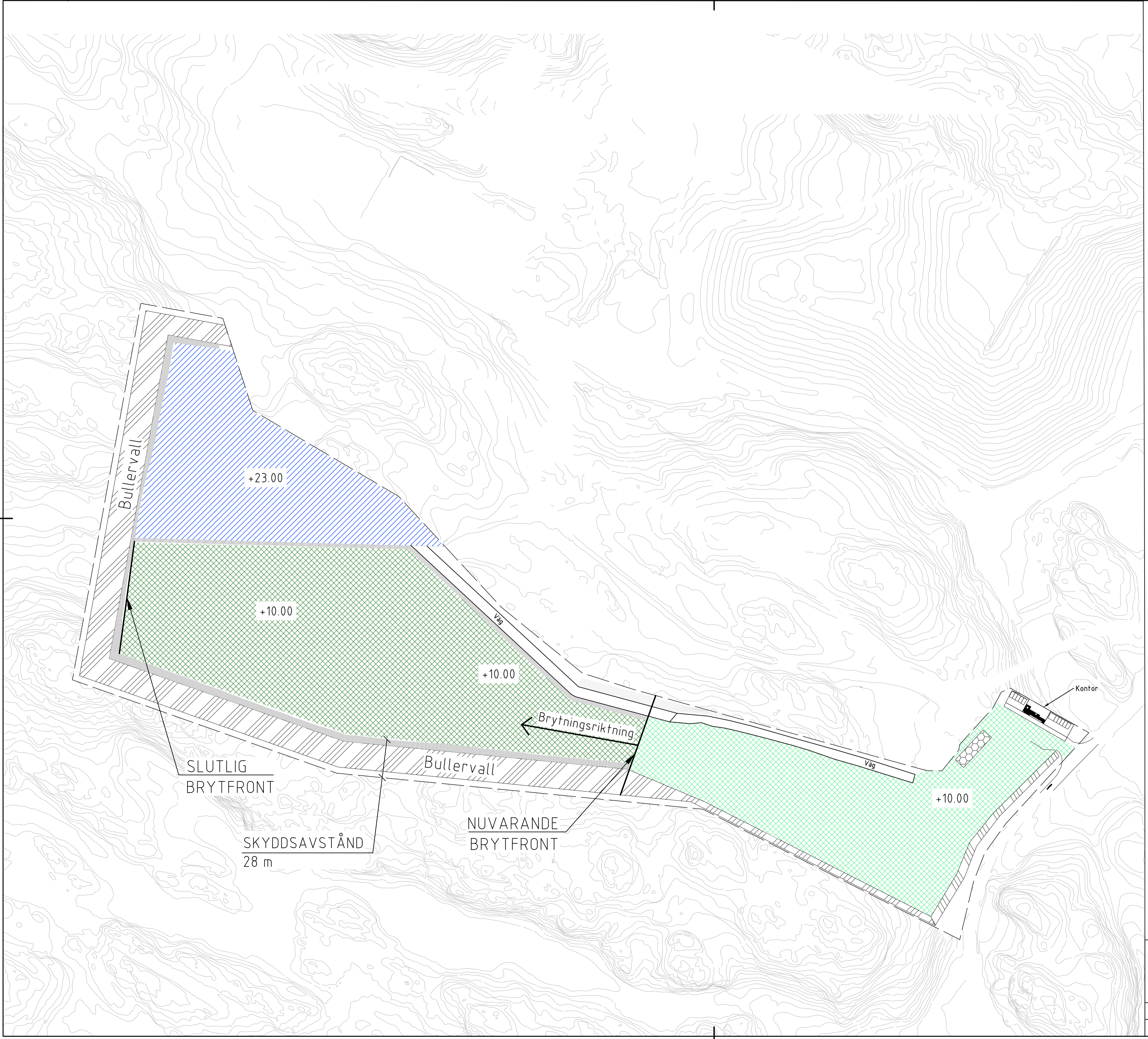
NACKA TINGSRÅT
Avdelning 3
INKOM: 2022-05-13
MÅLNR: M 8092-11
AKTBIL: 70

TECKENFÖRKLARING

- Arrendeområde
- Bullervall
- Redan utbrytet
- Täktverksamhet / återvinning
- Återvinning
- Reningsanläggning / Bioreaktor
- Befintligt verksamhetsområde

SKYDDSAVSTÅND

Arrende gräns - Täkt: 28 meter



REV	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM



Tel: 08-570 260 80, Fax: 08-570 260 92
Box 28, 134 21 Gustavsberg
Epost: info@frentab.se, Hemsida: www.frentab.se

RITAD AV
P. Cederholm
DATUM
2022-05-06

ORT
GUSTAVSBERG

SKALA
1:1500(A1)

PROJEKTNAMN
KOVIK
Exploateringsplan
Verksamhetsområde
Skyddsavstånd, Bullervall



UPPDRAGSNAMN
Kovik - Ansökan om nytt tillstånd

UPPDRAGSNUMMER
10222480

FÖRFATTARE
Per Johansson

DATUM
2022-05-12

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2022-05-13
MÅLNR: M 8092-21
AKTBIL: 73

FÖRTECKNING ÖVER AVFALLSTYPER

Denna förteckning är en kompletterad version av den förteckning daterad 2018-07-11 som bifogades till ansökan. Bakgrunden till kompletteringen är den fråga som ställts av MMD avseende koppling till yrkande 3 och 4. Yrkande nr 3 avser oavsiktlig införsel av farligt avfall och berörs inte här eftersom den typen av material bara mellanlagras i avvaktan på borttransport. Villkor 4 avser anläggandet av bullervall samt efterbehandling, dvs tätning och stödmassor.

Nedan följer en förteckning över vilka avfallstyper som avses att hanteras inom återvinningsverksamheten. Endast massor som bedöms medföra ringa risk eller mindre än ringa risk att förorena grundvatten avses återvinnas inom verksamheten. För bedömning av vad som innebär ringa risk att förorena grundvattnet anses Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller inerta massor enligt förordning 2001:512 tillämpbara.

Kod	Beskrivning	Kopplat till yrkande 4
02 01 03	Växtdelar.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
02 01 06	Spillning och urin från djur, naturgödsel (även använd halm) samt flytande avfall som samlats upp separat och behandlats utanför produktionsstället.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
02 01 07	Skogsbruksavfall.	JA. Kan vid behov läggas upp som död ved vid efterbehandling.
03 01 01	Bark- och korkavfall.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
03 01 05	Annat spån, spill, trä och faner och andra spånskivor än de som anges i 03 01 04.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
03 03 01	Bark- och träavfall.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
10 12 08	Keramikavfall, tegel, klinker och byggmaterial (efter termisk behandling).	JA. Materialet kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen.
10 13 14	Betongavfall och betongslam.	JA. Materialet kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen.

WSP Environmental Sverige
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
WSP Sverige AB
Org. nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

17 01 01	Betong.	JA. Materialet kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen.
17 01 02	Tegel.	JA. Materialet kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen.
17 01 03	Klinker och keramik.	JA. Materialet kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen.
17 01 07	Andra blandningar av betong, tegel, klinker och keramik än de som anges i 17 01 06.	JA. Materialet kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen.
17 02 01	Trä	JA. Kan vid behov läggas upp som död ved vid efterbehandling. Sågat virke kommer inte att läggas upp som död ved.
17 03 02	Andra bitumenblandningar än de som anges i 17 03 01.	JA. Bitumenmaterial kan användas för att anlägga en arbetsyta, ifall det blir syftet med efterbehandlingen.
17 05 04	Annan jord och sten än den som anges i 17 05 03.	JA. Materialet kan användas utifrån sina tekniska egenskaper, både i bullervall och vid efterbehandling.
17 05 06	Andra muddermassor än de som anges i 17 05 05.	JA. Muddermassor kan användas som tätning vid efterbehandlingen ifall de uppfyller ställda krav på renhet och tekniska egenskaper.
17 05 08	Annan spårballast än den som anges i 17 05 07.	JA. Spårballast kan användas som stödmaterial vid efterbehandlingen ifall den uppfyller ställda krav på renhet.
17 09 04	Annat blandat bygg- och rivningsavfall än det som anges i 17 09 01-17 09 03.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
19 12 07	Annat trä än det som anges i 19 12 06.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
19 12 09	Mineraler (t.ex. sand, sten).	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
19 12 12	Annat avfall (även blandningar av material) från mekanisk behandling av avfall än det som anges i 19 12 11.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
20 01 38	Annat trä än det som anges i 20 01 37.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
20 02 01	Biologiskt nedbrytbart avfall.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.

20 02 02	Jord och sten.	JA. Materialet kan användas utifrån sina tekniska egenskaper.
20 02 03	Annat icke biologiskt nedbrytbart avfall.	NEJ. Kommer ej att användas vid efterbehandling eller anläggande av bullervall.
20 03 03	Avfall från gaturenhållning.	JA. Sopsand kan användas som stödfyllning vid efterbehandlingen ifall den uppfyller ställda krav på renhet och tekniska egenskaper.

Stockholm-Globen 2022-05-12

WSP Sverige AB

Per Johansson



KOORDINATSYSTEM
SWEREF 99 1800 / RH2000

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3
INKOM: 2022-05-16
MÅLN: M 8092-11
AKTBIL: 76

- Arrendeområde
- Bullervall
- Reningsanläggning/
Bioreaktor
- Mätpunkt, buller ⊕ LMXX

Koordinatlista, SWEREF 99 1800

LM1	6 580 957,000	170 091,000
LM2	6 580 992,000	169 815,000
LM3	6 581 067,000	169 581,000
LM4	6 581 081,000	169 397,000
LM5	6 581 227,000	169 228,000
LM6	6 581 468,000	169 270,000
LM7	6 581 001,000	170 377,000

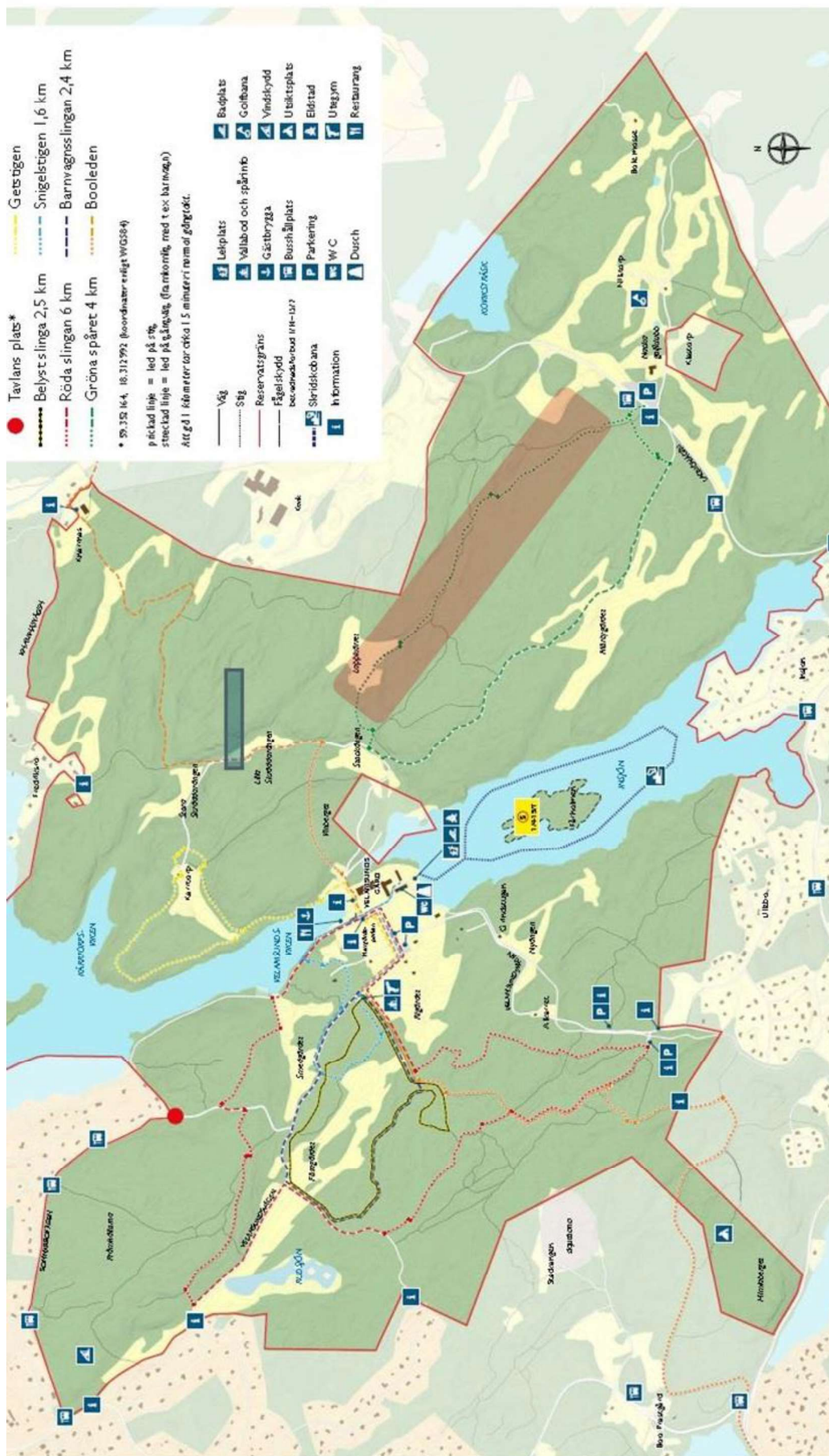
REV	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM



Tel: 08-570 260 90, Fax: 08-570 260 92
Box 28, 134 21 Gustavsberg
Epost: info@frentab.se, Hemsida: www.frentab.se

RITAD AV
P. Cederholm
DATUM
2022-04-21
ORT
GUSTAVSBERG

PROJEKTNAMN KOVIK	SKALA 1:2000(A1)	RITNINGNUMMER	REV
BULLERMÄTNING			
Ljudmättningspunkter			



NACKA TINGSRÄTT
 Avdelning 3

INKOM: 2022-05-16
 MÅLNR: M 8092-21
 AKTBIL: 77

KOORDINATSYSTEM

SWEREF 99 1800 / RH2000

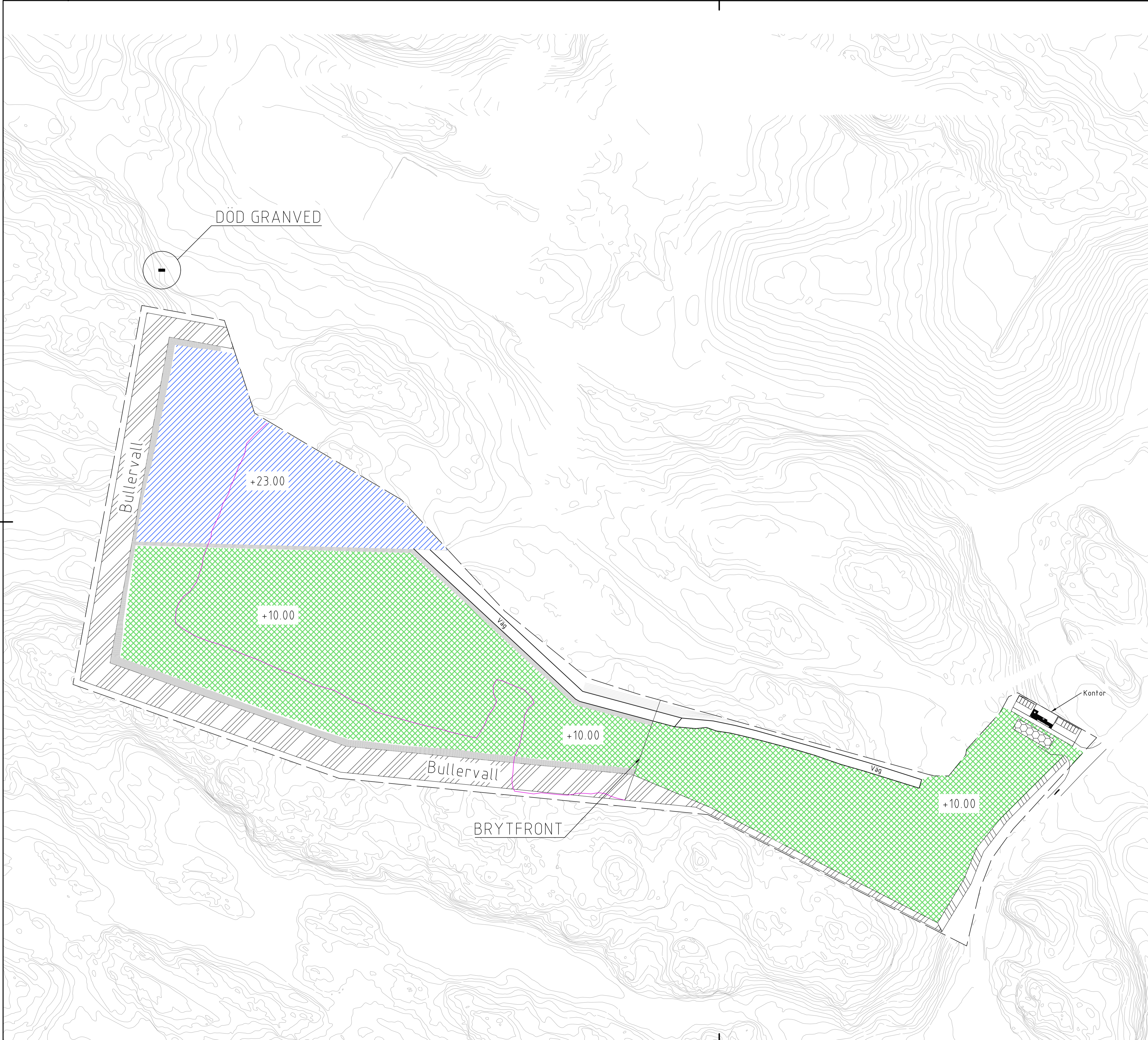
NACKA TINGSRÅT
Avdelning 3
INKOM: 2022-04-26
MÅLNMR: M 8092-11
AKTBIL: 58

TECKENFÖRKLARING

- Arrendeområde
- Bullervall
- Täktverksamhet/
återvinning,
- Återvinning
- Reningsanläggning/
Bioreaktor
- Befintligt
verksamhetsområde
- Död granved
(Inom cirkel)

ANMÄRKNING

Högen av död granved: 5x2 meter



REV	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM



Tel: 08-570 260 90, Fax: 08-570 260 92
Box 28, 134 21 Gustavsberg
Epost: info@frentab.se, Hemsida: www.frentab.se

RITAD AV
P. Cederholm
DATUM
2022-04-25

PROJEKTNAMN KOVIK	SKALA 1:1500(A1)	RITNINGNUMMER	REV
Översikt			
Verksamhetsområde			
Skyddsavstånd, Bullervall			

ORT
GUSTAVSBERG

ALRUTZ' ADVOKATBYRÅ AB
STOCKHOLM

Inlämnat i Receptionen.
KL. 10.45 1.6

NACKA TINGSRÄTT

Ink. 2018-08-28

Akt. 5291-18

Aktbil. NACKA TINGSRÄTT

Avdelning 4

INKOM: 2018-08-28

MÅLNR: M 5291-18

AKTBIL: 1

2018-08-20

Till Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Sökande: Frentab Anläggning Aktiebolag

Ombud: Advokat Mats Björk
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493, 103 92 Stockholm
E-post: mats.bjork@alrutz.se
Tel: 08-679 73 65

Saken: Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet m.m. inom fastigheterna Velamsund 1:1, Stora Kovik 1:62 och Bölan 1:1 i Nacka kommun, Stockholms län.

Frentab Anläggning Aktiebolag begär härmed tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet vid bolagets anläggning i Kovik, Nacka kommun, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges nedan, i bifogad teknisk beskrivning (Bilaga A) och – i tillämpliga delar – bifogad miljökonsekvensbeskrivning (Bilaga B).

1. Orientering

1.1 Allmän orientering

Frentab Anläggning Aktiefbolag (Frentab) är ett familjeägt bolag som grundades 1994. Bolaget, som är verksamt inom bygg- och anläggningsbranschen, bedriver sedan 2009 tillståndspliktig återvinnings- och bergtäktsverksamhet vid en anläggning i Kovik i Nacka kommun.

Anläggningen i Kovik är lokaliserad till fastigheterna Velamsund 1:1 och Bölan 1:1 som ligger utmed väg 642 (Lagnövägen) i den nordöstra delen av Nacka kommun och invid gränsen till Värmdö kommun. Närmaste ort, cirka 6 km från anläggningen, är Gustavsberg.

Verksamhetsområdet omfattar en yta om ca 13 ha, varav brytningsområdet är cirka 10 ha. Det gränsar i norr mot Suez' avfallsanläggning i Kovik och i väster och söder mot Velamsunds naturreservat.

Närmaste bostad återfinns cirka 600 m öster om verksamhetsområdet.

1.2 Tidigare avgöranden

I beslut den 10 maj 2006 (Dnr. 5511-2004-71414) lämnade Länsstyrelsen i Stockholms län, miljöprövningsdelegationen, Frentab tillstånd till täkt- och återvinningsverksamhet vid anläggningen i Kovik avseende sammanlagt 1,5 miljoner ton schaktmassor och 1,2 miljoner ton bergmaterial. Tillståndet begränsades i tid till och med den 1 juni 2020. Miljöprövningsdelegationens beslut överklagades av närboende till miljödomstolen som i beslut den 26 november 2007 avvisade ansökan. Avvisningsbeslutet överklagades i sin tur av Frentab till Miljööverdomstolen som i beslut den 17 mars 2008 upphävde detsamma och återförvisade ärendet till miljödomstolen. I dom den 30 september 2008 (M 1776-08) ändrade

miljöödomstolen miljöprövningsdelegationens beslut bland annat avseende ett villkor för buller (villkor 6).

I beslut den 6 september 2013 ändrade miljöprövningsdelegationen villkor 6.

Miljöprövningsdelegationens beslut den 10 maj 2006 och den 6 september 2013 bifogas (Bilaga C-D).

I skrivelse till Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun den 26 februari 2015 och med kompletteringar den 13 april 2015 anmälde Frentab sin avsikt att vid anläggningen i Kovik mellanlagra inerta schaktmassor till en mängd av 29 000 ton/år samt att lägga upp avbaningsmassor, använda inerta massor för konstruktion av en bullervall och klippa stubbar. Den 14 mars 2016 anmälde Frentab att man avsåg att anlägga bullervallen av inert material (enligt definition i NFS 2004:10). Anmälan kompletterades den 13 april 2016 med ytterligare uppgifter om bullervallens konstruktion. I anmälningar den 14 och 26 november 2016 anmälde Frentab felskrivningar i tidigare anmälan om stubbklippning. Miljö- och Stadsbyggnadsnämndens beslut med anledning av bolagets anmälningar bifogas (Bilaga E).

1.3 Höjdsystem m.m.

Samtliga i ansökan förekommande höjduppgifter hänför sig till rikets höjdsystem RH2000.

1.4 Ansökans omfattning

Frentab ansöker nu om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och bergtäktsverksamhet vid anläggningen i Kovik.

Ifråga om återvinningsverksamheten avser ansökan mottagning, mellanlagring och återvinning av rena massor upp till en mängd av 500 000 ton/år respektive entreprenadberg upp till en mängd av 700 000 ton/år. Ansökan avser även mottagning, mellanlagring och

återvinning av bitumenbaserad asfalt (lågt innehåll av PAH) till en mängd av 100 000 ton/år, trä till en mängd av 10 000 ton/år, och djurspillning till en mängd av 2 500 ton/år samt mottagning och mellanlagring av farligt avfall till en mängd av 50 ton/år. Slutligen avser ansökan användning av 4 500 000 ton avfall i form av massor m.m., som medför ringa föroreningsrisk, inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling. Ansökan är ifråga om återvinningsverksamheten inte begränsad i tid.

Vad gäller bergtäktsverksamheten avser ansökan ett uttag av berg till en mängd av 700 000 ton/år, dock med avdrag för den mängd entreprenadberg som hanterats vid anläggningen. Den totala mängden uttaget berg, under en tid av 20 år, kommer att uppgå till maximalt 5 000 000 ton.

Eftersom brytning planeras i den mättade zonen omfattar ansökan även tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till bortledning av grundvatten som läcker in i tälten. Grundvattnet kommer tillsammans med ytvatten som samlats i tälten att ledas bort till en reningsanläggning och därifrån till Koviksträsk. Vidare omfattar ansökan tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till bortledning av ytvatten från Koviksträsk för användning i en våtsikt och för bevattning i syfte att minska damning.

2. Behov av täktverksamheten

De levererade mängderna ballast i Stockholms län har ökat stadigt från 5,8 miljoner ton år 2005 till 9,8 miljoner ton år 2016. För närvarande anses kvalitativ ballast i Stockholms län utgöra en bristvara (RUF 2050).

Samhällets behov av bergmaterialprodukter styrs i huvudsak av utvecklingen i regionen avseende infrastruktur och nybyggnation. För närvarande pågår flera större infrastrukturprojekt i Stockholmsområdet, och i Nacka och Värmdö kommuner planeras för flera bygg- och anläggningsprojekt.

I Nacka stad ska det byggas 14 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser fram till 2030. Därutöver planeras för tunnelbaneutbyggnad till Nacka, vilket kommer att generera ett stort behov av att omhänderta massor av bland annat entreprenadberg.

I Värmdö kommun planeras från och med 2012 för en bebyggelsetakt motsvarande 150-300 bostäder per år.

I Nacka och Värmdö kommuner saknas, med undantag för anläggningen i Kovik, bergtäkter. Avsaknaden av bergtäkter innebär att materialet måste transporteras långa sträckor från andra täkter inom Storstockholm. Den ansökta verksamheten kommer därmed att innebära minskade transporter.

Den ansökta verksamheten kommer vidare att bidra till en sund konkurrens på bergmaterialmarknaden.

3. Ansökt verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken

Den ansökta verksamheten enligt 9 kap. miljöbalken beskrivs utförligt i den tekniska beskrivningen (Bilaga A). En sammanfattning lämnas nedan.

3.1 Återvinningsverksamheten

Återvinningsverksamheten kommer att omfatta momenten

- mottagning
- krossning
- grovsortering
- finsortering
- jordtillverkning
- hygienisering av gödsel
- kompostering av trädgårdsavfall samt
- stubbklippning

3.1.1 *Mottagning*

Samtliga massor som mottas vid anläggningen kontrolleras och sorteras efter typ, i enlighet med upprättat kontrollprogram. Beroende på typ av material hänvisas till olika ytor inom verksamhetsområdet, avsedda för återvinning av respektive materialtyp, till exempel betong för sig och asfalt för sig. Blöta massor kommer att hållas isär från torra.

I de fall mottagningskontrollen ger misstanke om förorening vägras massorna införsel och hänvisas till en för ändamålet godkänd anläggning. Om redan införda massor väcker misstanke om förorening sker provtagning, varefter massorna, i förekommande fall, transporteras till godkänd anläggning. Någon införsel och vidare hantering av farligt avfall planeras inte, utan yrkandet härom syftar endast till att hantera en situation där farligt avfall levererats till anläggningen av misstag.

3.1.2 *Krossning*

En del material, såsom block, sten och tegel, kommer att behöva krossas före återvinning. Samma utrustning som vid krossning av berg används.

3.1.3 *Grovsortering*

Efter typsortering (se ovan) sker grovsortering med syftet att avlägsna det som är enkelt att avlägsna. Schaktmassorna kan sedan återanvändas direkt till nya materialslag eller behandlas vidare enligt nedan.

Maskinellt ser grovsorteringen olika ut beroende på vilket materialslag som grovsorteras. I de flesta fallen används en harpa som massorna hålls genom för att större stenar ska avskiljas. I vissa fall används en gällerskopa, som har samma funktion som en harpa.

3.1.4 *Finsortering*

För schaktmassor som inte kunnat separeras vid grovsorteringen sker finsortering i två varianter, torr- och våtsortering.

Torrsortering sker utan inblandning av vatten genom ett sorteringsverk som skakar och sönderdelar massorna till mindre fraktioner än grovsorteringen. De mindre fraktionerna kan sedan användas till såväl nya krossmaterial som jordframställning och konstruktionsmaterial. Även grenar, kvistar och rötter sorteras ut och klipps sönder till bitar som sedan kan användas som kompost eller bränsle i värmeverk.

Våtsortering i en våtsikt används för att återvinna osorterade, finkorniga schaktmassor. Vid våtsiktningen avskiljs sand- och grusfraktioner, och dessa binds sedan med flockningsmedel. Sand- och grusfraktionerna har större användbarhet än osorterat material. I övrigt avskiljs finmaterial som silt och lera, vilka kan användas inom verksamheten för anläggande av arbetsytor och bullervall.

3.1.5 *Jordtillverkning*

Tillverkningen av jord sker på en tät yta med ordnad avrinning till den ovan under 1.4 angivna reningsanläggningen.

Råvaruinnehållet bestäms utifrån efterfrågan och användningsområde. Råvarorna blandas med en lastmaskin på en arbetsyta i en förblandning. I nästa steg blandas de slutligt i en maskinsikt. Utleverans sker i huvudsak via lastbil till slutkund.

3.1.6 *Hygienisering*

Hygienisering innebär en fullständig avdödning av patogener och parasiter som kan finnas i djurspillning på så sätt att denna placeras i en roterande trumkompost med temperatur av minst 52°C och under minst 13 timmar.

Komposteringsprocessen inleds genom att syrekrävande mikrober alstrar värme, varefter värmeanpassade mikrober tillkommer och ombesörjer själva nedbrytningen av materialet.

Processen kräver ingen tillförsel av energi i form av värme, men för att rotera trumman krävs 20 000 kWh elenergi för ett års kontinuerlig drift. Värmeöverskottet blir cirka 11 kW.

3.1.7 *Kompostering*

Park- och trädgårdsavfall behandlas genom flisning och komposteras i strängar på separat yta. Komposten vänds vid ett antal tillfällen. Efter cirka sex månader har komposten förvandlats till mull, som kan utgöra råvara i jordtillverkningen.

3.1.8 *Stubbklippning*

Stubbar klipps i mindre bitar som sedan flisas för användning som råvara i jordtillverkningen eller för produktion av bioenergi. Flisning sker även av stamved och grot samt returträ (trä från rivningsmaterial).

3.2 **Täktverksamheten**

Gränserna för brytområdet framgår av anläggningsplanen, M201, i (Bilaga A1).

Inom verksamhetsområdet har en bullervall i den östra delen anlagts och innanför denna har utvinningen av berg skett till som lägst nivån + 10 m. Fortsatt brytning kommer att ske från öster mot väster och som lägst till nivå + 10 m. I god tid innan bullrande verksamhet påbörjas i de västra delarna kommer en bullervall att anläggas även där. Bullervallen kommer att placeras utanför brytområdet och innanför bullervallen anläggs arbetsytorna.

Generellt placeras maskinerna nära brytfronten för att uppnå en rationell hantering inom området. Genom brytningen tillskapas nya

områden inom vilka återvinningsverksamhet kan bedrivas. I princip all återvinningsverksamhet kommer att bedrivas inom brytområdet.

Den totala mängden berg som finns tillgänglig inom det område som ansökan avser beräknas uppgå till ca 5 miljoner ton, vilket medger ett årligt uttag om i genomsnitt 250 000 ton under 20 år. Bryttakten påverkas av mängden infört entreprenadberg.

Bergtäktsverksamheten bedrivs på ett för branschen traditionellt sätt och består av arbetsmomenten

- avbaning
- borrarng
- sprängning samt
- krossning, knackning, sortering och lastning

3.2.1 *Avbaning*

Brytningen inleds med att växtlighet och eventuellt lösa jordarter tas bort.

3.2.2 *Borrarng*

För att berget ska kunna loss hållas genom sprängning måste borrarng av laddningshål ske. Borrarng kommer att ske med larvburen borrarutrustning och utföras i kampanjer inför varje spräng tillfälle.

3.2.3 *Sprängning*

Loss hållning av berg sker genom att sprängmedel placeras i borrarhålen och att bergmaterialet sprängs loss.

Sprängningen kommer i de flesta fall att ske med bulk, vilket innebär att sprängmedlet förs ner i hålen direkt ifrån en tankbil.

Storleken på varje salva förväntas uppgå till cirka 50 000 ton berg. Vid maximalt uttag av berg kommer sprängning, beroende på

hur stor mängd som losshålls vid varje sprängning, att uppgå till 10-15 salvor per år.

3.2.4 *Krossning, knackning, sortering och lastning*

Sedan berget sprängts loss förs det med grävmaskin till en förkross direkt vid salvan. Därefter lastas bergmaterialet i en produktionsanläggning, där materialet efterkrossas och sorteras. Enstaka block som är för stora för att krossas knackas först sönder med hydraulhammare monterad på en grävmaskin, så kallad skutknackning.

Materialet lastas ut med lastmaskiner direkt på lastbil eller till en lagringsyta.

3.3 **Bränslen och övriga kemikalier**

De maskiner som avses att användas, inklusive dieseldrivna stationära arbetsredskap, kommer att drivas med diesel av miljöklass 1. En normal årsförbrukning uppgår till ungefär 400 m³.

Drivmedel förvaras i godkända ADR-tankar. All tankning sker på tätgjord yta.

Övriga kemikalier, såsom hydrauloljor, smörjoljor, motoroljor, smörjfetter, spolarvätska och dylikt, kommer att förvaras i låsbar container. All hantering av oljor sker på tätgjord yta.

3.4 **Elförbrukning**

Våtsikten förväntas förbruka 1 GWh per år. Övrig elförbrukning, motsvarande 150 MWh per år, åtgår till kontor- och personalutrymmen.

3.5 **Interna transporter**

Transporter inom området sker med hjullastare, truckar och dumprar. Samtliga transportvägar inom området är asfalterade.

3.6. **Arbetstider**

Verksamheten bedrivs normalt helgfri måndag till fredag mellan kl. 06.00-18.00, förutom bullrande verksamheter såsom borrhning, sprängning och krossning, vilka påbörjas först kl. 07.00. Extra arbetsinsatser utöver normal arbetstid kan ibland förekomma, till exempel i samband med hantering av massor från särskilda bygg-entreprenader.

Våtsikten är endast i drift under perioden april-december.

Borrhningsarbeten inför sprängning kan komma att utföras året om. Antalet sprängningar beror på hur mycket entreprenadberg som förs in, men som mest kommer cirka 15 stycken sprängningar per år att genomföras.

3.7 **Emissioner**

3.7.1 *Utsläpp till luft*

Utsläpp till luft sker och kommer att ske med avgaser från arbetsmaskiner och fordon som används för interna transporter (koldioxid, kväveoxider, kolväten, partiklar, kolmonoxid och svaveloxider). Frentabs maskinpark är väl underhållen och när byte av maskiner sker används bästa teknik, vilket bidrar till att begränsa utsläppen med avgaser. Dessutom kommer maskinparken att drivas med dieselolja av miljöklass 1.

Vidare sker utsläpp av luktande ämnen från hanteringen av biologiskt avfall, hästgödsel och trä. Dessa utsläpp bedöms dock vara begränsade till själva verksamhetsområdet.

Damning kan ske från krossning, sortering samt från transportytor och upplag. För att minska risken för olägenheter har Frentab asfalterat samtliga transportvägar inom verksamhetsområdet. Vidare finns beredskap för bevattning.

3.7.2 *Utsläpp till vatten*

Dagvatten från verksamhetsområdet kommer att samlas upp i tåkten och tillsammans med inläckande grundvatten ledas bort till en reningsanläggning, bestående av en fördröjningsdamm, i vilken sedimentation av partiklar och oljeavskiljning kan ske, samt en efterföljande reningsdamm, i vilken nitrifierande och denitrifierande bakterier avskiljer kväve. Från reningsanläggningen leds vattnet vidare till Koviksträsk som står i förbindelse med Askrikefjärden. Det uppsamlade vattnet kan innehålla partiklar och rester av sprängmedel. Partiklarna kommer att skiljas av i fördröjningsdammen och kvävet i reningsdammen. Utsläppet av kväve till Koviksträsk beräknas uppgå till ca 60-80 kg per år.

3.7.3 *Buller*

Frentab har låtit utföra en bullerutredning, i vilken fyra olika scenarier beräknats (Bilaga B5). Resultatet av dessa beräkningar visar att de riktvärden som Naturvårdsverket rekommenderar för bostäder (Naturvårdsverkets Rapport 6538, Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller) kommer att kunna innehållas.

3.7.4 *Vibrationer och luftstötstågor*

Inom ramen för den befintliga verksamheten har fyra byggnader, varav tre bostäder och våghuset i Suez' anläggning, som bedömts som mest utsatta för vibrationer och stötstågor mätts in och kontrollerats vid varje sprängning. Inga sprängningar har gett upphov till vibrationer eller luftstötstågor som överstiger komfortvärden vid bostäder och inga skador har konstaterats i våghuset i Suez' anläggning.

Den ansökta verksamheten innebär vid maximal produktion om 700 000 ton bergmaterial att antalet sprängningstillfällen kommer att uppgå till 15 stycken per år. Utökningen innebär dock att brytfronten kommer längre bort från bebyggelsen vid Dianavägen, medan avståndet till Knarrnäsavägen är i stort sett oförändrat.

Vibrationerna kan upplevas som obehagliga för närboende, trots att komfortvärden innehålls. Genom information och sedvanligt avgivande av ljudsignal före sprängning kan det obehagliga överraskningsmomentet minimeras.

Samtliga sprängsalvor kommer också att dokumenteras noggrant i en sprängjournal och vibrationer mäts inom ramen för det uppdaterade kontrollprogrammet.

Sammantaget, efter vidtagande av försiktighetsmått, förväntas verksamheten kunna bedrivas med innehållande av de värden som föreslås i ansökan.

3.7.5 *Avfall*

Avfallsproduktionen inom verksamhetsområdet kommer att vara liten. Frentab arbetar med att minska avfallsmängderna genom källsortering av allt avfall, som sedan lämnas vidare till återanvändning eller återvinning.

Farligt avfall som uppkommer i verksamheten kommer att sorteras i separata behållare och förvaras på sådant sätt att föroreningar inte kan nå omgivande mark och vatten.

All utrustning i verksamheten hanteras varsamt för ökad livslängd, och förbrukningen av produkter är sparsam.

4. Ansökt verksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Grundvatten och ytvatten som samlas i tälten kommer att ledas bort till en reningsanläggning och därifrån till Koviksträsk. Bortledningen kommer att så långt det är möjligt ske via självfall, alternativt med en pumpanläggning, bestående av en pump och en pumpgrop. Frentab räknar med att behöva leda bort ca 3 l/s, motsvarande ca 90 000 m³/år.

Bortledningen av ytvatten från Koviksträsk för våtsikten och för dammbekämpning kommer att ske med pumpar. Frentab räknar med att behöva leda bort maximalt 0,4 l/s, motsvarande 6 600 m³ per år.

Kostnaderna för att uppföra de ovan angivna pumpanläggningarna beräknas uppgå till 450 000 kronor.

Den effektiva arbetstiden för att uppföra pumpanläggningarna beräknas uppgå till en månad.

Pumpanläggningarna kommer att uppföras på fastigheterna Velamsund 1:1 och Bölan 1:1 (pumpanläggningen för bortledning av grundvatten), samt på Stora Kovik 1:62 (pumpanläggningen för bortledning av ytvatten). Frentab har träffat avtal med ägarna till dessa fastigheter som ger bolaget den rådighet som krävs. Avtalen bifogas (Bilaga F).

5. Miljökonsekvensbeskrivning

5.1 **Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll**

5.1.1 *Allmänt*

I miljökonsekvensbeskrivningen återfinns uppgifter om verksamhetens lokalisering, utformning och omfattning, inklusive de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa konsekvenser av verksamheten (avsnitt 4 och 8).

Vidare redovisas alternativa lösningar. Frentab har låtit utföra en särskild lokaliseringsutredning, där alternativ i form av såväl befintliga täkter som nya områden undersökts. Utgångspunkten för undersökningen har varit anläggningar/områden på ett transportavstånd om maximalt 40 km. Två områden har identifierats. Inget av dessa bedöms vara mer fördelaktigt än anläggningen i Kovik.

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas även uppgifter om rådande miljöförhållanden (avsnitt 7) och hur dessa förhållanden skulle

utvecklas om den sökta verksamheten inte kommer till stånd (avsnitt 6.2).

Slutligen lämnas en beskrivning av de miljöeffekter som den sökta verksamheten bedöms ge upphov till, i sig och till följd av yttre händelser (avsnitt 8). Nedan sammanfattas bedömningen avseende påverkan på mark och vatten, luft, transporter, landskapsbilden, naturmiljö och skyddade arter samt kulturmiljö. Buller samt vibrationer och luftstöt vågor har beskrivits ovan under 3.7.3.

5.1.2 *Mark och vatten*

Inga skyddsvärda objekt, såsom brunnar eller torrlägningsföretag, bedöms kunna påverkas negativt av grundvattenavsänkningsen.

Det avledda grundvattnet kan emellertid komma att föra med sig rester av sprängämne och suspenderat material till Koviksträsk och sedan vidare ut i Askrikefjärden. Kvävet i sprängsten kan även lakas ut av nederbörd och leta sig ner till grundvattnet genom naturliga sprickor i berggrunden.

Någon negativ påverkan på Koviksträsk och Askrikefjärden bedöms dock inte ske, eftersom den planerade reningsanläggningen på ett effektivt sätt kommer att rena mängden suspenderat material och utsläppen av kväve. Utsläppet av kväve vid ett fullt utnyttjande av sökt tillstånd, 60-80 kg kväve/år, motsvarar en marginell höjning av kvävetransporten till sjön, som dessutom kommer att ske under de kalla åtta månaderna när biologisk aktivitet inte förekommer.

Från våtsikten sker inte något utsläpp, eftersom det vatten som pressas ut ur materialet efter sortering recirkuleras in i anläggningen. Våtsikten kommer inte att användas under vintern, och därför tömmas på vatten om sammanlagt cirka 800 m³. Tömningen kommer att ske kontrollerat under flera dagar, och vattnet kommer att provtas och vid behov renas för att säkerställa att föroreningar av någon betydelse inte släpps ut i recipienten.

Koviksträsk förväntas endast påverkas obetydligt av avledningen av ytvatten om cirka 30 m³/dygn för användning i våtsikten eller dammbekämpning.

Den förändrade markanvändningen kommer att leda till en ökad ytavrinning från området eftersom skogsmarkens fördröjande effekt försvinner. Eftersom bullervallarna konstrueras av täta massor, kommer ytavrinningen från området utanför verksamhetsområdet att skäras av eller ske med kraftig fördröjning.

Eftersom den närliggande deponin till viss del avvattnas mot tälten förekommer vissa föroreningar, som rinner ut i Koviksträsk. I och med den ansökta verksamheten kommer mängden lakvatten från Koviks deponi att öka något och således även mängden föroreningar, såsom klorid och sulfat. Haltförhöjningarna med den ansökta verksamheten förväntas dock bli små. Vid behov kan flödet genom en identifierad sprickzon minskas genom tätningsåtgärder med lågpermiabelt material som lera. På så sätt kan flödet av lakvatten mellan tält och deponi hållas lågt även efter en utökning av verksamheten.

Sammantaget, med vidtagna försiktighetsmått och i jämförelse med nuläget när ingen ordnad vattenavledning från verksamhetsområdet sker, bedöms konsekvenserna av den utökade verksamheten för Koviksträsk och Askrikefjärden bli små. Verksamheten bedöms inte leda till att statusen eller någon enskild kvalitetsfaktor i miljökvalitetsnormerna för vatten försämras för Asrikefjärden. Koviksträsk, som inte är klassad och som saknar miljökvalitetsnormer, har i likhet med Asrikefjärden bedömts som fosforbegränsad. Koviksträsk anses inte heller vara övergödd eller försurad.

5.1.3 *Luft*

Utsläppen till luft bedöms sammantaget, med vidtagna försiktighetsmått och i jämförelse med nuläget, innebära en mycket liten miljöpåverkan. De kommer inte att påverka människors hälsa eller

miljön på lokal nivå. Inte heller bedöms de medverka till att någon miljö kvalitetsnorm för utomhusluft överskrids.

5.1.4 Transporter

In- och utfart till anläggningen sker via Lagnövägen. Transporterna går främst västerut på väg 622 (Gamla skärgårdsvägen) och vidare på väg 222 (Värmdöleden). Årsmedeldygnstrafik (ÅDT) under 2014 på väg 642 (Lagnövägen) var 2 320 fordon, varav 400 utgjordes av tung trafik.

Med den ansökta verksamheten bedöms de tunga transporterna från verksamheten maximalt kunna öka med cirka 1 200 fordonsrörelser per arbetsdygn. Den förväntade ökningen är dock endast cirka 400 fordonsrörelser per arbetsdygn.

På väg 622 och 222 bedöms den ökade trafikmängden endast utgöra ett obetydligt tillskott av trafik.

Frentab arbetar för att transporterna till och från verksamhetsområdet ska vara så rationella som möjligt, bland annat genom att använda större fordon och arbeta med returlass. I genomförd trafikutredning, (Bilaga B8), presenteras flera förslag som syftar till att öka de oskyddade trafikanternas säkerhet och minska risken för olyckor. Först och främst handlar det om att hastigheten på sträckan bör sänkas, i synnerhet kring busshållplatser och övergångsställen.

Därutöver har Frentab åtagit sig att tillsammans med Nacka kommun projektera och anordna en ny gång- och cykelväg längs Lagnövägen från golfbanans infart till Lagnövägens korsning med väg 622.

Sammantaget bedöms den tunga trafiken komma att öka i samband med ansökt verksamhet. Ökningen förväntas emellertid, efter vidtagna försiktighetsmått och vid en jämförelse med nuläget, endast ge en måttlig påverkan på trafiksituationen på Lagnövägen.

5.1.5 *Landskapsbild*

Den utökade verksamheten kommer att medföra en påverkan på landskapet inom området för utökningen. Påverkan blir dock begränsad eftersom insynen till området är liten. Bland annat omges tälkten av skog och vallar, och när tälkten är färdig kommer området att efterbehandlas.

Sammanfattningsvis, vid en jämförelse med nuläget, är landskapet redan så kraftigt påverkat av den befintliga verksamheten och verksamheten vid Suez' avfallsanläggning att den ytterligare effekt som den ansökta verksamheten kan antas ge blir begränsad.

5.1.6 *Naturmiljön samt skyddade arter*

Den ansökta verksamheten kommer att medföra ett ianspråktagande av ett tidigare delvis oexploaterat skogsområde i anslutning till Velamsunds naturreservat.

Naturvärdena är knutna till de skogliga värdena, som kommer att försvinna när verksamhetsområdet tas i anspråk. Dessa motsvarar cirka 4,8 ha utöver den redan ianspråktaga ytan om 8 ha.

Avsänkningen av grundvattenytan, vilken beräknats uppgå till cirka 30 cm vid de känsliga områdena kan komma att påverka naturmiljöer vilkas värden är beroende av hög grundvattenyta på så sätt att växtlighet och artsammansättning förändras.

Någon påverkan på Natura 2000-områdena bedöms dock inte ske.

Kringliggande naturmiljöer kan dessutom komma att påverkas av damning, luftstötuvågor och vibrationer samt emissioner från trafik.

Sammanfattningsvis, efter vidtagna försiktighetsmått och vid en jämförelse med nuläget, förväntas den ansökta verksamhetens effekter på naturmiljön m.m. att bli måttliga.

5.1.7 Kulturmiljön

De identifierade fornlämningarna ligger utanför den beräknade trycksänkingszonen. Någon påverkan på de fasta fornlämningarna bedöms inte ske.

Inte heller påverkas riksintresset för kulturmiljön, utgörandes av farledsmiljön norr om tåkten.

5.2 Samråd

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken har genomförts med avseende på den ansökta verksamheten. Synpunkterna har beaktats när verksamheten har utformats och ansökan tagits fram. En samrådsredogörelse har bifogats miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga B1).

6. Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Verksamheten kommer att omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (lägre kravnivån), på grund av förvaring av sprängmedel överstigande 10 ton vid samma tillfälle.

Ett handlingsprogram återfinns som bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga B7).

7. 2 kap. miljöbalken

7.1 Kunskapskravet (2 §)

Genom de utredningar som Frentab låtit utföra inom ramen för arbetet med förevarande ansökan har bolaget skaffat sig kunskaper om den verksamhet som skall bedrivas och verksamhetens miljöeffekter. Bolaget har dessutom lång erfarenhet av den verksamhet som ansökan avser.

Vidare har bolaget anlitat konsulter med lång erfarenhet av aktuell typ av verksamhet för framtagande av samrådshandlingar och miljökonsekvensbeskrivning.

7.2 Försiktighetskravet (3 §)

De skyddsåtgärder som Frentab avser att vidta för att minimera påverkan på omgivningen har sammanfattats i miljökonsekvensbeskrivningen. Den slutsats som kan dras är att valda skyddsåtgärder får anses utgöra bästa teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken till rimliga kostnader enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

7.3 Produktvals kravet (4 §)

Kemikalier kommer att användas i förhållandevis liten utsträckning. I valet av kemikalier kommer Frentab att beakta respektive kemikaliers risker och miljöpåverkan.

7.4 Hushållnings- och kretsloppskravet (5 §)

Den sökta verksamheten avser till stor del återvinning av avfall. Yrkandet om tillstånd till bergtäkt är utformat på sådant sätt att uttag av berg kommer att ske endast som ett komplement till hanteringen av entreprenadberg.

Kombinationen av verksamheter med masshantering och bergtäkt inom samma område innebär att andra, jungfruliga områden inte behöver ianspråkta.

Frentab kommer att sortera det avfall som uppkommer i verksamheten och, i den mån det är möjligt, lämna avfallet till återvinning.

7.5 Lokaliseringskravet (6 §)

Vad beträffar alternativa lokaliseringar se ovan under punkt 4.1.

Den planerade verksamheten innebär en utvidgning av verksamhetsområdet åt väster. Enligt Frentabs uppfattning berör utvidgningen

inte något intresse av det slag som regleras i 3 eller 4 kap. miljöbalken.

Verksamhetsområdet omfattas inte av vare sig detaljplan eller områdesbestämmelser.

7.6 Efterbehandlingskravet (8 §)

En redogörelse för hur verksamhetsområdet kommer att efterbehandlas återfinns i den tekniska beskrivningen (avsnitt 5).

8. 11 kap. 6 § miljöbalken

De planerade vattenverksamheterna är nödvändiga för den sökta återvinnings- och täktverksamheten. Nyttan av återvinnings- och täktverksamheterna får anses överstiga de ovan under 4 redovisade kostnaderna, vilket innebär att kravet i 11 kap. 6 § miljöbalken är uppfyllt.

9. Förslag till villkor

Frentab föreslår följande villkor.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad som har angetts i ansökningshandlingarna och i övrigt vad bolaget åtagit sig i målet.

2. Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar.

3. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området.

4. Uttag får ske till lägsta nivån + 10 m.ö.h. inom brytningsområdet som är angiven i exploateringsplanen, bilaga A1.

5. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

50 dB(A) måndag-fredag kl. 06.00-18.00

45 dB(A) kvällstid kl. 18.00-22.00

40 dB(A) övrig tid kl. 22.00-06.00

Momentana ljud nattetid kl. 22.00-07.00 får, utomhus vid bostäder, inte överstiga 55 dB(A).

Buller från verksamheten får i Velamsunds Naturreservat inte överskrida högre ljudnivå än

Punkt för beräkning	Koordinater Sweref 99 TM	L _{Aeq} 7-18 (dBA)	L _{Aeq} 6-7 (dBA)	L _{Afmax} 6-7 (dBA)
LM1	6 583 073,000 / 690 669,000	48	45	55
LM2	6 583 095,000 / 690 392,000	45	43	50
LM3	6 583 160,000 / 690 155,000	45	43	50
LM4	6 583 165,692 / 689 969,988	45	43	50
LM5	6 583 304,000 / 689 785,000	45	43	50
LM6	6 583 546,581 / 689 826,256	45	43	50
LM7	6 583 129,334 / 690 953,156	48	45	55
LM8	6 583 165,377 / 690 589,169	48	45	55

Angivna ekvivalentvärden ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätning med beräkningar. Kontroll ska ske inom 6 månader efter att verksamheten påbörjats och därefter så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer.

Om buller från verksamheten ger upphov till högre ekvivalentvärden än värdena ovan ska bolaget inom tre veckor underrätta tillsynsmyndigheten vilka skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder som bolaget kommer att vidta för att överskridandet inte ska

upprepas. Mätning enligt vad som anges i stycket ovan ska därefter utföras för att kontrollera att begränsningsvärdena innehålls. Om kontrollen visar att värdena innehålls ska villkoret anses uppfyllt.

6. Särskilt bullrande/störande verksamheter såsom borrar, sprängning, förkrossning, avbaning, skutknackning och förkrossning får endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 07.00-18.00. Efterkrossning och sortering får bedrivas helgfria vardagar mån-fre kl. 06.00-22.00. Mindre bullrande verksamhet som utlastning, upplagshantering och transporter till och från tälten får ske dygnet runt under vardagar. Underhåll och service får ske dygnet runt samt under helger.

7. Inför varje sprängningsarbete ska representanter för omgivande verksamheter och anläggningar som kan beröras av den aktuella sprängningen informeras.

8. Inför varje sprängningsarbete ska närboende informeras till exempel via utskick eller anslag.

9. Damning från vägar, transporter och upplag ska begränsas. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning, åligger det bolaget att vidta åtgärder för att begränsa damningen.

10. Markvibrationer - definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - orsakade av sprängning, får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus vid mer än 10 % av de 10 senaste mättillfällena och då vara högst 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 460 48 66.

Luftstöt våg till följd av sprängning - mätt genom frifältsmätning - får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa vid mer än 10 % av mättillfällena per år och då högst 150 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 02 52 10.

Vid byggnaderna på Suez' verksamhetsområde får inte markvibrationer - definierade enligt ovan - orsakade av spräng-

ning, överstiga 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 460 48 66.

Om vibrationer och luftstötvtåg till följd av sprängningar i kringliggande bostadshus överstiger 4 mm/s respektive 100 Pascal ska bolaget inom tre veckor underrätta tillsynsmyndigheten samt redovisa vilka skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som bolaget kommer att vidta för att överskridandet inte ska upprepas. Om kontrollen visar att värdena innehålls ska villkoret anses uppfyllt.

13. Vatten som avleds från verksamhetsområdet ska genomgå partikel- och oljeavskiljning samt kväverening. Vatten som avleds till recipienten ska kontrolleras med avseende på suspenderade material och föroreningsinnehåll.

14. Kemiska produkter, petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta invallade behållare på tät, hårdgjord yta. Invallningen ska rymma det största förvaringskärlens volym plus 10 % av övriga kärlets volym. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd.

15. Tankning och parkering av arbetsfordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningsställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda arbetsfordon eller maskiner. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet.

16. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Förslag till kontrollprogram ska inges till tillsynsmyndigheten i god tid innan tillståndet tas i anspråk. Kontrollprogrammet ska därefter revideras vid behov av tillståndsinnehavaren på eget initiativ.

17. Tillståndshavaren ska anmäla till tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk. Om verksamheten avbryts eller upphör innan den slutförts enligt detta beslut, ska anmälan om detta göras till tillsynsmyndigheten.

18. Bolaget ska ställa säkerhet för återställningsåtgärder med 1 560 000 kronor. Säkerheten ska ställas innan tillståndet tas i anspråk och godkännas av tillståndsmyndigheten.

19. Efterbehandling ska ske enligt efterbehandlingsplan M202 1 eller M202 2 i bilaga A1 och vara slutförd inom två år efter att tillståndet för brytning av berg löpt ut. Bolaget ska underrätta tillsynsmyndigheten om vilken efterbehandlingsplan som ska tillämpas i god tid innan efterbehandlingen påbörjas.

Bolaget föreslår att domstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande följande.

D1. Den tid inom vilken en reningsanläggning ska vara anlagd och hur denna ska vara utformad.

10. Kontroll

En redogörelse för nuvarande och planerad kontroll återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen (avsnitt 8).

11. Uppgifter enligt 22 kap. 25 a § miljöbalken

En förteckning över de avfallstyper som bolaget vill att tillståndet ska omfatta återfinns i bilaga A4.

Total mängd avfall som kommer att samlas och återvinnas vid anläggningen uppgår till 612 550 ton per år. I denna mängd ingår inte entreprenadberg. Mängden entreprenadberg är svår att förutsäga eftersom produktionen helt ska kunna baseras på detta, maximalt 700 000 ton per år kommer dock att samlas in och återvinnas.

Tillämpliga metoder för återvinningen har redovisats under 3 ovan och i avsnitt 4.2 i den tekniska beskrivningen.

Vad beträffar villkor om övervakning och kontroll se ovan under 10.

12. Övriga frågor avseende verksamheten enligt 11 kap. miljöbalken

12.1 **Avgift för prövning och tillsyn enligt miljöbalken**

Med utgångspunkt från de ovan under 4 redovisade kostnaderna för planerade vattenverksamheter och den ovan under 3.4 redovisade mängden bortlett grund- och ytvatten skall avgift enligt 3 kap. 5 § 4 st. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken utgå med 14 125 kronor.

12.2 **Anmälan om oförutsedd skada**

Frentab föreslår att tiden för anmälan om oförutsedd skada bestäms till fem år.

12.3 **Arbetstid m.m.**

Med utgångspunkt från den effektiva arbetstid som redovisats ovan under 4 och med hänsyn till risken för förseningar föreslås en arbetstid enligt 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken om fem år. Motsvarande tid bör gälla som igångsättningsstid enligt samma lagrum.

12.4 **Sakägare**

En sakägareförteckning bifogas (Bilaga F).

13. Verkställighetsförordnande

Nu tillståndsgiven mängd berg kommer inom kort att vara utbruten. Som framgår av avsnitt 2 är det av stor vikt att Frentab får fortsätta sin verksamhet. Frentab kommer under tiden fram till att tillståndet vinner laga kraft att begränsa verksamheten så att volymen hanterade massor motsvarar det nu gällande tillståndet. Av dessa skäl och eftersom något hinder mot tillåtligheten av den sökta verksamheten inte bedöms föreligga, bör förutsättningar för ett verkställighetsförordnande föreligga.

14. Aktförvarare m.m.

Som aktförvarare föreslås handläggare Sofia Karlsson. Nacka kommun, Stadsbyggnadskontoret. Besöksadress: Nacka stadshus, Granitvägen 15, Nacka. Postadress: 131 81 Nacka. Telefonnummer 08-718 90 91.

Om huvudförhandling behövs bör denna hållas vid Nacka tingsrätt.

15. Yrkanden

Frentab yrkar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad återvinnings- och täktverksamhet vid bolagets anläggning i Kovik avseende

- mottagning, lagring och återvinning av massor som medför ringa föroreningsrisk (massor som uppfyller Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning eller inerta massor enligt förordning 2001:512) till en mängd av högst 500 000 ton/år,
- mottagning, lagring och återvinning av bitumenbaserad asfalt (lågt innehåll av PAH) till en mängd av 100 000 ton/år, trä till en mängd av 10 000 ton/år och djurspillning till en mängd av 2 500 ton/år,

- mottagning och mellanlagring av farligt avfall till en mängd av 50 ton/år,
- användning av totalt 4 500 000 ton avfall i form av massor m.m., som medför ringa föroreningsrisk (enligt ovan angiven definition), inom anläggningen för bullervallar och efterbehandling,
- mottagning, krossning, lagring av entreprenadberg till en mängd av högst 700 000 ton per år,
- uttag av berg till en mängd av 700 000 ton/år, dock med avdrag för den mängd entreprenadberg som tas in till anläggningen samt
- uttag av berg till en mängd av högst 5 000 000 ton under 20 års tid,

allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i målet.

Frentab yrkar tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till bortledning av grundvatten som samlats upp inom verksamhetsområdet och bortledning av ytvatten från Koviksträsk, det senare till en mängd av 30 m³/dygn, samt att få uppföra de anordningar som krävs härför, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i målet.

Frentab hemställer att mark- och miljödomstolen ska förordna om omedelbar verkställighet av den dom vari tillstånd meddelas.

Frentab Anläggning Aktiebolag

genom



Mats Björk

enligt bifogade behörighetshandlingar



Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.